

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Srovnání ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných zemích EU

Lenka Reifová

**Bakalářská práce
2016**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Reifová**
Osobní číslo: **E13236**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Srovnání ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných zemích EU**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce si klade za cíl posoudit strukturu aktérů na poli ochrany obyvatelstva a jejich součinnost ve vybraných zemích EU. Součástí práce je analýza dokumentů týkajících se ochrany obyvatelstva vybraných zemí EU. Na základě provedené analýzy bude možné navrhnout doporučení pro ochranu obyvatelstva v České republice.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
- Stanovení cílů práce a hypotéz, volba metod.
- Vymezení pojmů z oblasti ochrany obyvatelstva.
- Analýza zajištění ochrany obyvatelstva ve vybraných zemích EU.
- Formulace závěrů, návrhy a doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 30 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HORÁK, R. a kol. Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu. Vyd. 2. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.

LINHART, P. a B. ŠILHÁNEK. Civilní nouzové plánování v některých evropských zemích, USA a Kanadě. Vyd. 1. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2007. ISBN 978-80-86640-89-1.

LINHART, P. a B. ŠILHÁNEK. Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích. Vyd. 2. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-63-1.

PACINDA, Š. a J. PIVOVARNÍK. Kolektivní ochrana obyvatelstva. Vyd. 1. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-67-9.

VILÁŠEK, J., M. FIALA a D. VONDRÁŠEK. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-802-4624-778.

VILÁŠEK, J. a J. FUS. Krizové řízení v ČR na počátku 21. století. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 80-246-2170-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ondřej Svoboda, Ph.D.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **29. září 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2016**

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 4. 2016

Lenka Reifová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Ondřeji Svobodovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku ochrany obyvatelstva a je rozdělena do pěti částí. První část práce je věnována definování základních pojmů z oblasti ochrany obyvatelstva, které jsou nezbytné pro správné pochopení následujících částí. V druhé části je pozornost zaměřena na zajišťování ochrany obyvatelstva v podmínkách České republiky, zejména na právní úpravu, strategické dokumenty a složení aktérů. Část třetí a čtvrtá popisují způsob zajišťování ochrany obyvatelstva ve vybraných státech EU a je uskutečněno srovnání strategických dokumentů, právní úpravy a složení aktérů. Poslední část je věnována vzájemné komparaci, která slouží jako podklad pro návrhy a doporučení pro Českou republiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

ochrana obyvatelstva, civilní ochrana, bezpečnost, krizové řízení, integrovaný záchranný systém, hasičské jednotky

TITLE

Comparison of protection of population in the Czech Republic and selected EU countries

ANNOTATION

This Bachelor thesis is focused on the issue of population protection and it is divided into five parts. The first part is devoted to defining the basic terms of population protection, which are necessary for a proper understanding of the following parts of this thesis. The second part is focused on ensuring the population protection in the Czech Republic, in particular it is focused on legislation, strategic documents and the structure of the actors. The third and fourth part describes ensuring the population protection in selected EU countries. The last part of the thesis is devoted to comparison, which serves as the basis for the suggestions and recommendations for the Czech Republic.

KEYWORDS

protection of population, civil protection, security, crisis management, integrated rescue system, the fire brigades

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ OCHRANY OBYVATELSTVA.....	13
2 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE	20
2.1 BEZPEČNOSTNĚ-POLITICKÝ RÁMEC A SPEKTRUM NEBEZPEČÍ V RÁMCI ČR.....	20
2.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC A STĚŽEJNÍ DOKUMENTY V RÁMCI OO ČR.....	22
2.3 SLOŽENÍ AKTÉRŮ OCHRANY OBYVATELSTVA V ČR	27
3 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA NA SLOVENSKU.....	35
3.1 BEZPEČNOSTNĚ-POLITICKÝ RÁMEC A SPEKTRUM NEBEZPEČÍ V RÁMCI SR.....	35
3.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC A STĚŽEJNÍ DOKUMENTY V RÁMCI OO SR	37
3.3 SLOŽENÍ AKTÉRŮ OCHRANY OBYVATELSTVA V RÁMCI SR	40
4 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA VE FRANCII	47
4.1 BEZPEČNOSTNĚ-POLITICKÝ RÁMEC A SPEKTRUM NEBEZPEČÍ VE FRANCII.....	48
4.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC A STĚŽEJNÍ DOKUMENTY V RÁMCI OO FRANCIE	50
4.3 SLOŽENÍ AKTÉRŮ OCHRANY OBYVATELSTVA VE FRANCII.....	52
5 KOMPARACE ZAJIŠŤOVÁNÍ OO VE VYBRANÝCH ZEMÍCH.....	58
5.1 KOMPARACE LEGISLATIVY A STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ.....	58
5.2 KOMPARACE SLOŽENÍ AKTÉRŮ OCHRANY OBYVATELSTVA.....	61
5.2.1 <i>Komparace hasičských sborů v rámci ČR, SR a Francie .....</i>	<i>62</i>
5.3 NÁVRHY A DOPORUČENÍ NA ZÁKLADĚ PROVEDENÉ KOMPARACE	67
ZÁVĚR.....	70
POUŽITÁ LITERATURA	72
SEZNAM PŘÍLOH	80

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Krizové stavy a jejich vyhlášení v podmínkách ČR	16
Tabulka 2: Počet jednotlivých druhů JPO a počet jejich členů	29
Tabulka 3: Kategorie JPO, jejich počet a operační hodnoty	31
Tabulka 4: Krizové stavy a jejich vyhlášení v podmínkách SR	38
Tabulka 5: Počet hasičů ve Francii k 31. 12. 2014.....	55
Tabulka 6: Srovnání hrozeb identifikovaných strategickými bezpečnostními dokumenty.....	60
Tabulka 7: Srovnání základních a ostatních složek IZS v ČR a SR.....	62
Tabulka 8: Srovnání počtu obyvatel a rozlohy států	62
Tabulka 9: Srovnání řídicích orgánů hasičů ČR, SR a Francie dle úrovně řízení.....	63
Tabulka 10: Srovnání počtu a struktury hasičů a počtu jejich zásahů.....	64
Tabulka 11: Srovnání vybraných ekonomických ukazatelů.....	65
Tabulka 12: Rozdíly v zajišťování tísňových linek.....	67

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany.....	14
Obrázek 2: Struktura orgánů krizového řízení v ČR	19
Obrázek 3: Základní právní předpisy ČR pro oblast ochrany obyvatelstva	23
Obrázek 4: Struktura bezpečnostního systému ČR	27
Obrázek 5: Podíl jednotlivých druhů JPO na celkovém počtu zásahů	29
Obrázek 6: Mapa krajů a okresů SR.....	35
Obrázek 7: Základní právní předpisy SR pro oblast ochrany obyvatelstva	37
Obrázek 8: Struktura orgánů krizového řízení SR.....	41
Obrázek 9: Podíl jednotlivých druhů hasičských jednotek SR na celkovém počtu zásahů	43
Obrázek 10: Mapa obranných zón a departementů Francie	48
Obrázek 11: Základní právní předpisy Francie pro oblast civilní bezpečnosti	50
Obrázek 12: Úrovně krizového řízení ve Francii	53
Obrázek 13: Úrovně pro zajišťování ochrany obyvatelstva ve Francii	54
Obrázek 14: Podíl příčin zásahů francouzských hasičů na jejich celkovém počtu	55
Obrázek 15: Srovnání krizových stavů v ČR a SR.....	58
Obrázek 16: Srovnání výdajů na hasiče přepočtené na 1 obyvatele	66

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CIS	Centre d'incendie et de secours (Požární a záchranná centra)
CNP	Civilní nouzové plánování
COD	Centre opérationnel départemental (Operační centrum departementu)
CODIS	Centre opérationnel départemental d'incendie et de secours (Departementální operační středisko)
COGIC	Centre opérationnel de gestion interministérielle des crises (Operační středisko meziresortního krizového řízení)
COZ	Centre opérationnel zonal (Operační středisko obranné zóny)
CTA	Centre de Traitement d'Alerte (Centrum příjmu poplachu)
ČČK	Český Červený kříž
ČR	Česká republika
DGSCGC	Direction générale de la sécurité civile et la gestion des crises (Generální ředitelství civilní bezpečnosti a krizového řízení)
DHS	Dobrovolný hasičský sbor
DPO SR	Dobrovolná požární ochrana Slovenské republiky
EU	Evropská unie
GŘ	Generální ředitelství
HaZZ	Hasičský a záchranný sbor
HDP	Hrubý domácí produkt
HS	Horská služba
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
LZS	Letecká záchranná služba
MV	Ministerstvo vnitra

N/A	Not Available (Není k dispozici)
NATO	Severoatlantická aliance
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OO	Ochrana obyvatelstva
OPIS	Operační a informační středisko
ORSEC	Organisation de la Réponse de Sécurité Civile (Plán organizace reakce v oblasti civilní bezpečnosti)
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
SAMU	Service d'Aide Médicale Urgente (Služba pro koordinaci urgentní mobilní reanimace)
SČK	Slovenský Červený kříž
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SDIS	Service départemental d'incendie et de secours (Departementální požární a záchranná služba)
SMUR	Service mobile d'urgence et de réanimation (Služba mobilní urgentní reanimace)
SR	Slovenská republika
SSSM	Services de santé et de secours médical (Zdravotnická a lékařská záchranná služba)
SZBK	Svaz záchranných brigád kynologů
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby)
USA	Spojené státy americké
VZS	Vodní záchranná služba
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

Po celou dobu své existence je lidstvo neustále ohrožováno celou řadou nebezpečí. Zpočátku to byly především živelní pohromy nebo střety vyvolané sociální, náboženskou či etickou nesnášenlivostí, které mnohokrát přerostly až ve válečné konflikty. S rozvojem průmyslu přišly i havárie s ním spojené a následně s nově vyvíjenými technologiemi, jako například jadernou energií či informačními technologiemi, přišlo i jejich nezvládnutí v podobě jaderných havárií či kybernetických útoků. V dnešní době se také často mluví o problematice udržitelného rozvoje, který je často ignorován při honbě za maximalizací zisku. Velkou hrozbou je bezpochyby terorismus, který, jak se ukázalo, má zcela opodstatněné místo na předních příčkách hrozeb identifikovaných ve strategických bezpečnostních dokumentech většiny států. S tím úzce spojený je i aktuální problém nelegální masové migrace vyvolaný lokálními ozbrojenými konflikty, který může být následně zdrojem sociálního napětí směřujícího až k možné nežádoucí radikalizaci členů přistěhovaleckých komunit.

Úkolem každého státu je zajišťovat bezpečnost jeho obyvatel a bránit jeho další životní zájmy. Ochrana obyvatelstva je jedním ze základních pilířů bezpečnosti státu založené na principu zajištění bezpečnosti jednotlivce, komunity a funkce celé společnosti. K tomu jí slouží komplexní a funkční bezpečnostní systém, který je schopen přizpůsobovat se aktuálnímu, dynamicky se měnícímu a nepředvídatelnému bezpečnostnímu prostředí.

Tato práce si klade za cíl posoudit složení aktérů na poli ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných zemích EU. Práce ověřuje hypotézu: „Složení aktérů zajišťujících ochranu obyvatelstva je ve vybraných státech EU srovnatelné“. Za srovnatelná složení aktérů budou považována pouze taková složení, která se liší maximálně dvěma prvky. Součástí práce bude dále komparace legislativy a dokumentů týkajících se ochrany obyvatelstva ve vybraných zemích, na jejímž základě budou navržena doporučení pro ochranu obyvatelstva v ČR. Práce bude rozdělena do pěti částí. V úvodní části bude pozornost věnována vybraným základním pojmům z oblasti ochrany obyvatelstva, které jsou nezbytné pro správné pochopení následujících kapitol.

Druhá část se bude zabývat systémem ochrany obyvatelstva v ČR. Nejprve bude nastíněno bezpečnostní prostředí, ve kterém se ČR v současné době nachází, včetně identifikace nejvýznamnějších hrozeb, kterým jako člen euroatlantického prostoru čelí. Následovat bude analýza právních předpisů a základních dokumentů pro oblast ochrany obyvatelstva a charakteristika aktérů působících v této oblasti.

Třetí a čtvrtá část bude věnována ochraně obyvatelstva ve vybraných zemích EU, přičemž bude snaha zachovat strukturu kapitol jako v předchozí části, z důvodu přehlednosti a následně i snadnější vzájemné komparaci.

V páté části práce bude provedena komparace právních předpisů a dokumentů ČR s dokumenty vybraných států EU. Dále bude srovnáno složení aktérů na poli ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných státech a následně bude provedeno bližší srovnání hasičských sborů zkoumaných států. Tato část bude sloužit jako podklad pro následné návrhy a doporučení pro systém ochrany obyvatelstva v ČR.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ OCHRANY OBYVATELSTVA

Úvodní část této práce je věnována základním pojmům z oblasti ochrany obyvatelstva, které je, pro dobré pochopení následujících kapitol, nutné vymezit. V první řadě se jedná o samotný pojem ochrana obyvatelstva. Dále je mimo jiné věnována pozornost civilní ochraně a jejím úkolům, krizovému plánování, krizovému řízení a jeho orgánům a nejčastěji vyskytujícím se pojmům v oblasti ochrany obyvatelstva – mimořádná událost a krizová situace.

Ochrana obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva je pojmem často požívaným pro sdružený (integrováný) systém vztahů, vazeb a opatření k ochraně obyvatelstva a jeho majetku v situacích, při nichž může dojít k jejich ohrožení, od každodenních negativních událostí přes nejrůznější katastrofy a nouzové situace až po ozbrojené konflikty [55].

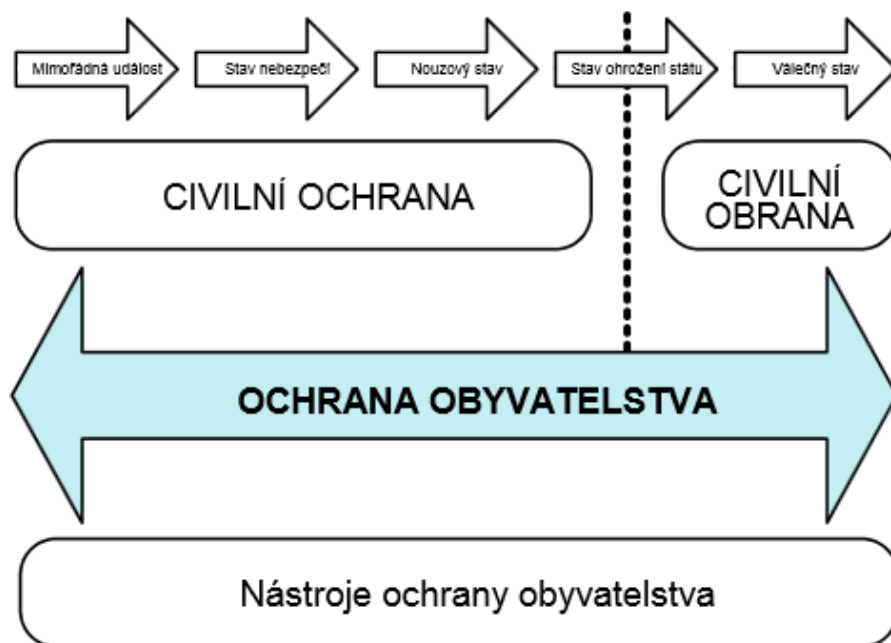
Dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“) lze ochranu obyvatelstva definovat jako [87]: „*plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.*“ Nelze na ni však nahlížet pouze jako na výše zmíněné plnění vybraných úkolů civilní ochrany, ale je třeba ji také vidět jako [54]: „*soubor činností a úkolů odpovědných orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob a také občanů, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí, v souladu s platnými právními předpisy.*“

V souvislosti s ochranou obyvatelstva se lze v praxi dále setkat s pojmy civilní ochrana a civilní obrana. Civilní ochrana je definována jako [43]: „*souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky.*“ Za válečného stavu se stává součástí systému obrany státu a v návaznosti na článek 61 Dodatkového protokolu (Protokol I) zabezpečuje výkon humanitárních úkolů [43].

Rozlišení pojmů civilní ochrana a civilní obrana je však poněkud problematické, neboť se různé zdroje liší. Dle některých se jedná pouze o synonyma a rozdílná pojmenování vyplývají pouze z vývoje hrozeb, kterým bylo v historii nutné čelit. První historickou etapu existence ochrany obyvatelstva představuje v období 2. světové války civilní protiletěcká ochrana. Následně, se vznikem centralisticky řízeného totalitního státu, vzniká tzv. civilní obrana,

zaměřená na ochranu proti konvenčním zbraním v případě ozbrojeného konfliktu. Později (1975 – 1989) nastaly snahy právně legalizovat činnost civilní obrany v období míru, zejména při přírodních katastrofách a průmyslových haváriích. Se vznikem samostatné ČR tak v roce 1993 proběhla změna názvu zpět na civilní ochranu a v roce 2000, s přijetím tzv. krizových zákonů, byl zaveden pojem ochrana obyvatelstva [55].

Na základě výše uvedených definic a tvrzení lze usoudit, že ochranu obyvatelstva a civilní ochranu je možné považovat za synonyma. Tuto interpretaci podporuje i to, že se tyto pojmy často v dokumentech bez prokazatelně jiného obsahu zastupují. Nicméně existují zdroje, které tyto pojmy rozlišují. Jedním z nich je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, kde je vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany znázorněn následujícím Obrázkem 1.

Obrázek 1: Vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany

Zdroj: [54]

Z obrázku výše lze tedy vyvodit, že o civilní ochranu se jedná v případě civilních hrozeb, kdežto civilní ochranou je myšlena ochrana před hrozbami vojenského charakteru, při nichž je vyhlášen stav ohrožení státu či válečný stav. Ochrana obyvatelstva pak nerozlišuje, o jaký druh hrozby se jedná a vztahuje se tak k hrozbám jak vojenským tak nevojenským.

Úkoly civilní ochrany

Dle Dodatkového protokolu, článku č. 61 je civilní obrana [62]: „*plnění některých nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před*

nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití.“ Těmito úkoly jsou [62]:

- hlásné služby,
- evakuace,
- organizování a poskytování úkrytů,
- zatemňování,
- záchranné práce,
- zdravotnické služby, včetně první pomoci a také náboženská pomoc,
- boj s požáry,
- zjišťování a označování nebezpečných oblastí,
- dekontaminace a podobná ochranná opatření,
- poskytování nouzového ubytování a zásobování,
- okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech,
- okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení,
- bezodkladné pohřební služby,
- pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití,
- doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost.

Mimořádná událost

Dle zákona o IZS se mimořádnou událostí rozumí [87]: „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“

Krizová situace

Krizová situace je mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury či jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu [88].

Krizové stavy

V případě vzniku mimořádných událostí ohrožujících ve značném rozsahu životy, zdraví, majetek a životní prostředí lze vyhlásit některý z krizových stavů [29]:

- stav nebezpečí,
- nouzový stav,
- stav ohrožení státu,
- válečný stav.

Přehled krizových stavů, jejich úpravu a parametry jejich vyhlášení uvádí následující Tabulka 1.

Tabulka 1: Krizové stavy a jejich vyhlášení v podmínkách ČR

Krizový stav	Zákon	Vyhlašující orgán	Územní rozsah	Doba trvání
Stav nebezpečí	240/2000 Sb.	hejtman kraje, primátor hl. m.	území kraje nebo jeho část	nejdéle 30 dnů
Nouzový stav	110/1998 Sb.; 240/2000 Sb.	Vláda ČR	celý stát nebo jeho část	nejdéle 30 dnů
Stav ohrožení státu	110/1998 Sb.; 240/2000 Sb.	Parlament ČR	celý stát nebo jeho část	neomezena
Válečný stav	1/1993 Sb.; 110/1998 Sb.	Parlament ČR	celý stát	neomezena

Zdroj: vlastní zpracování dle [88], [85], [82]

Kritická infrastruktura

Kritickou infrastrukturou jsou výrobní a nevýrobní prvky a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob, veřejnou správu a ekonomiku státu [44].

Ženevské úmluvy a Dodatkové protokoly

Ženevské úmluvy o ochraně obětí válek jsou mezinárodní smlouvy vytvářející mezinárodně závazná pravidla pro vedení válek. Hlavní zásadou těchto úmluv je nutnost respektovat důstojnost lidské bytosti v každé situaci i době a bez diskriminace učinit vše pro to, aby bylo zmírněno utrpení všech nepřímých účastníků konfliktu a těch, kteří byli z konfliktu vyřazeni v důsledku nemoci, zranění nebo zajetí. K podepsání čtyř Ženevských úmluv, které měly největší význam pro rozvoj mezinárodního humanitárního práva, došlo v roce 1949. Z důvodu vzniku nových typů konfliktů a nových způsobů vedení války byly v roce 1977 k těmto úmluvám přijaty dva Dodatkové protokoly a v roce 2005 pak třetí.

Protokoly jsou však pouze dodatkovým instrumentem, formálně spojeným s Ženevskými úmluvami z roku 1949, a nelze je tak považovat za samostatné dokumenty. Smluvními stranami úmluv jsou téměř všechny státy světa [65].

Civilní nouzové plánování

Civilním nouzovým plánováním (dále jen „CNP“) se v rámci NATO rozumí část systému obranného plánování Aliance zabývající se zajišťováním civilních zdrojů a ochranou obyvatelstva. Na národních úrovních může být doplněno vzhledem k specifickým místním podmínkám [43].

V ČR se CNP rozumí soubor civilních řídicích plánovacích a kontrolních procesů a vazeb, které jsou správními úřady, orgány samosprávy a dalšími institucemi připravovány pro předcházení a řešení mimořádných událostí či krizových situací. V ČR je také chápáno jako civilní nouzová připravenost. Mezi základní plánovací oblasti CNP patří zachování funkčnosti státní správy a samosprávy, plánování opatření pro ochranu obyvatelstva a plánování civilních zdrojů. Pokrývá široký rozsah úkolů státu zejména v oblasti ochrany obyvatelstva [24].

CNP lze také charakterizovat jako plánování opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, ekonomiky, kritické infrastruktury včetně učinění opatření proti případné radiální havárii či použití zbraní hromadného ničení a sladění požadavků na civilní zdroje, které jsou potřebné pro zajištění bezpečnosti ČR [43].

Krizové řízení

Dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o krizovém řízení“) je definováno jako [88]: *„souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.“*

Orgány krizového řízení jsou [88]:

- vláda,
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- Česká národní banka,
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,
- orgány obce s rozšířenou působností,

- orgány obce.

Obecnou strukturu orgánů krizového řízení ČR zachycuje Obrázek 2.

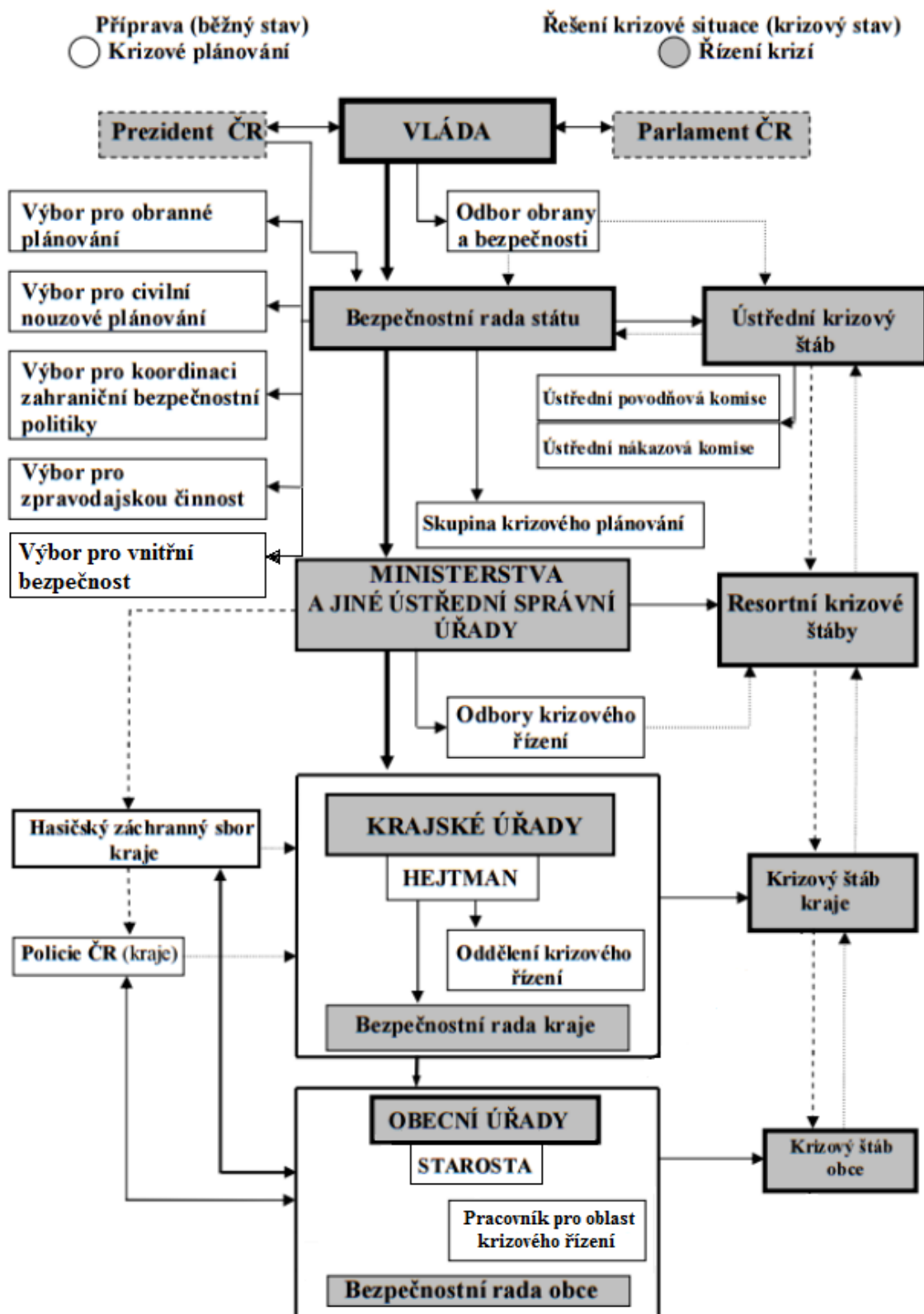
Krizové plánování

Lze jej definovat jako [45]: „*ucelený soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány a určené subjekty užívají při předcházení, přípravě a odezvě na činnosti v krizových situacích.*“

Krizové plánování je nástrojem krizového řízení, je souhrnem plánovacích činností, uskutečňovaných orgány krizového řízení a jimi určenými institucemi, právníckými a podnikajícími fyzickými osobami, k realizaci cílů a dílčích úkolů při zajišťování bezpečnosti za krizových situací [24].

Krizový plán je souhrnný plánovací dokument zpracovaný mimo období vzniku krizové situace orgány krizového řízení, ve kterém jsou v rozsahu jejich věcné a územní působnosti stanovena opatření a postupy v případě vzniku krizové situace. Podle úrovně řízení jsou sestavovány krizové plány ministerstev, krajů a obcí s rozšířenou působností [24].

Havarijní plán je účelový dokument obsahující opatření k provádění záchranných prací při vzniku mimořádné události. Jsou členěny na havarijní plány vnitřní, které jsou zpracovávány provozovateli rizikové činnosti, a havarijní plány vnější zpracovávány územními samosprávnými celky [24].

Obrázek 2: Struktura orgánů krizového řízení v ČR

Zdroj: upraveno podle [2]

2 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE

V této části bude pozornost zaměřena na legislativu a stěžejní dokumenty týkající se bezpečnosti ČR a budou zde charakterizováni hlavní aktéři, zajišťující ochranu obyvatelstva. Dále bude popsáno bezpečnostní prostředí a politika státu a uveden výčet hrozeb, majících potenciální schopnost ohrozit bezpečnost ČR. V ČR je bezpečnost státu založena na principu zajištění bezpečnosti jednotlivce, komunity a funkce společnosti. Jedním ze základních pilířů systému bezpečnosti ČR je právě ochrana obyvatelstva [54].

Základní údaje o České republice

ČR je vnitrozemský stát střední Evropy rozprostírající se na území o rozloze 78 866 km², na kterém žije 10 546 120 obyvatel (k 30. 9. 2015). Hraničí se čtyřmi státy, na západě s Německem, na jihu s Rakouskem, východní hranice sdílí se Slovenskem a hranice na severu pak s Polskem [63].

ČR je parlamentní demokracií, jejímž nejvyšším zákonem je společně s Listinou základních práv a svobod Ústava ČR. Moc v zemi je ústavou členěna na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Zákonodárná moc je reprezentována Parlamentem ČR, jež se skládá ze dvou komor, a to Poslanecké sněmovny (200 poslanců) a Senátu (81 senátorů). Moc výkonnou představuje vláda ČR společně s prezidentem republiky [82].

Ze správního hlediska se ČR dělí na 14 krajů (vyšších územních samosprávných celků), které zahrnují celkem 6 253 obcí, z nichž je 393 obcí s pověřeným obecním úřadem a 205 obcí s rozšířenou působností [64].

2.1 Bezpečnostně-politický rámec a spektrum nebezpečí v rámci ČR

ČR je členem NATO a EU, má dobré vztahy se sousedními státy, což značně snižuje pravděpodobnost přímého ohrožení jejího území masivním vojenským útokem. Avšak bezpečnost a stabilita v oblasti vnějších hranic Evropy se snižuje a nelze zcela vyloučit přímé ohrožení některých členských států EU a NATO [53].

Bezpečnostní strategie definuje bezpečnostní zájmy ČR a dělí je do tří kategorií – životní, strategické a další významné. Životním zájmem státu je zajištění svrchované existence, územní celistvosti, politické nezávislosti, zachování demokratického právního státu a zabezpečení a ochrana základních lidských práv a svobod obyvatel. Strategickým zájmem ČR je mimo jiné bezpečnost a stabilita v euroatlantickém prostoru, prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů, posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU,

naplňování jejich strategického partnerství, rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, podpora a rozvoj regionální spolupráce, podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu, zajištění bezpečnosti a ochrany obyvatelstva a další. Jejich naplňováním je napomáháno ochraně životních zájmů. Naplňováním dalších významných zájmů je přispíváno k zajištění všech výše zmíněných a je zvyšována odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Jsou jimi mimo jiné snižování kriminality s důrazem na kriminalitu hospodářskou, informační, organizovaný zločin a korupci, posilování zpravodajské ochrany a obrany státu, vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu, zvyšování efektivity a profesionality státních institucí a soudnictví, rozvoj občanských sdružení a nevládních organizací působících v oblasti bezpečnosti, posilování veřejné informovanosti a aktivního podílu občanů na zajišťování bezpečnosti, ochrana životního prostředí a další [53].

ČR mezi své relevantní bezpečnostní hrozby zahrnuje i ty, které sice nemají přímý dopad na její bezpečnost, ale ohrožují její spojence. Současná bezpečnostní strategie obsahuje následující výčet potenciálních hrozeb [53]:

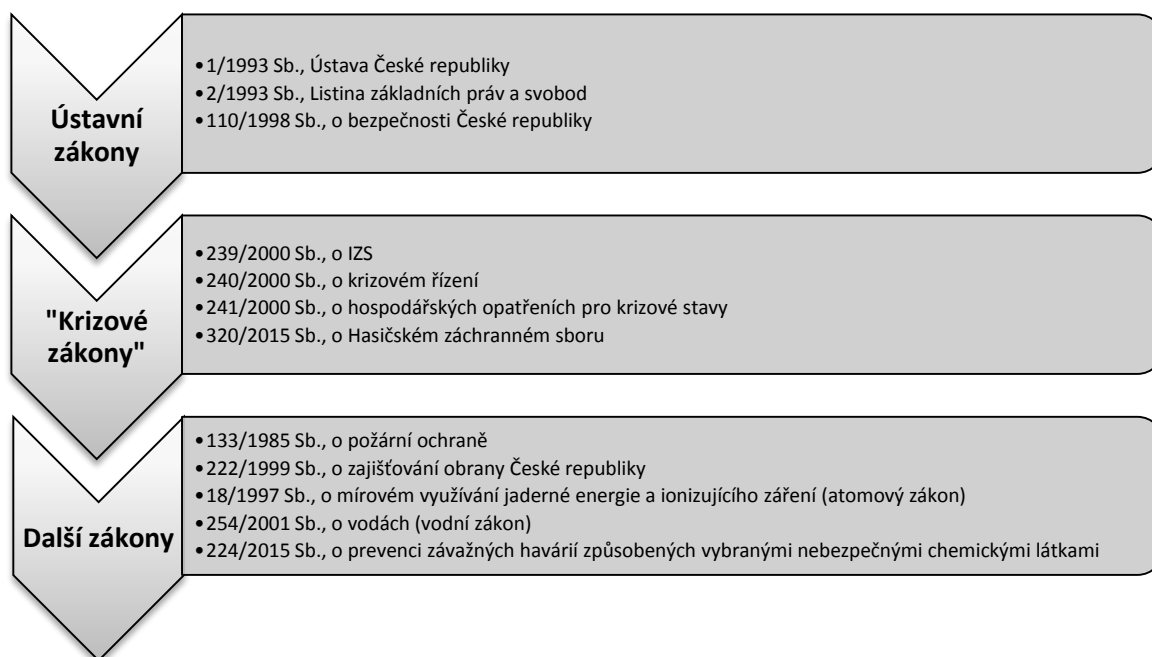
- **Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodně právních závazků v oblasti bezpečnosti.** Posilování vojenského potenciálu a budování exkluzivní sféry vlivu některých států, prostřednictvím destabilizace sousedních zemí a využíváním místních konfliktů.
- **Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí.** Nevyřešené spory etnického, teritoriálního, politického či ekonomického charakteru mohou přejít v ozbrojené konflikty, svádět některé státy k budování sfér vlivu, oslabovat mechanismy kooperativní bezpečnosti a podobně.
- **Terorismus,** jehož charakteristickým rysem je existence sítí volně propojených skupin nadnárodního charakteru, které sdílí ideologii, cíle, plány, finanční zdroje a informace a jsou schopny přímo ohrozit životy, zdraví a kritickou infrastrukturu.
- **Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů,** o jejichž získání usilují někteří státní, ale i nestátní aktéři. Jejich šíření může značně ohrozit bezpečnost v euroatlantickém prostoru. Schopnost některých zbraní napáchat obrovské škody klade vysoké nároky na aktivní a pasivní protiopatření.
- **Kybernetické útoky** mohou představovat nový způsob vedení války. V případě úniku strategických informací nebo zásahů do systémů státních institucí či

strategických podniků, zajišťujících základní funkce státu, mohou být ohroženy strategické zájmy ČR.

- **Negativní aspekty mezinárodní migrace**, zejména nelegální migrace, jejímž negativním důsledkem může být například napojení na organizovaný zločin či nedostatečná integrace přistěhovalců, která může vést v nežádoucí radikalizaci členů těchto komunit.
- **Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí**. Existence sociálně vyloučených lokalit a vytváření kriminogenního prostředí.
- **Organizovaný zločin, zejména hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita** v současné době často překračuje hranice států. U kriminálních sítí narůstá schopnost narušovat instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů, často za pomoci korupce, což může v konečném důsledku vést až k podkopání samotných základů společnosti.
- **Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury**, zejména energetické infrastruktury, a to jak politickými tlaky, tak hrozbami s kriminální podstatou.
- **Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie**. Prioritou je zabezpečení nepřerušovaných diverzifikovaných dodávek strategických surovin, vytváření předpokladů pro stabilní dodávky elektrické energie a pro tvorbu strategických rezerv státu. Neméně důležitou je také oblast potravinové bezpečnosti a zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody.
- **Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události**. Kromě ohrožení bezpečnosti, životů, zdraví obyvatel a jejich majetku a životního prostředí mohou mít negativní dopad také na ekonomiku, zásobování surovinami, pitnou vodou či narušení kritické infrastruktury.

2.2 Legislativní rámec a stěžejní dokumenty v rámci OO ČR

Problematikou ochrany obyvatelstva se v ČR zabývá celá řada právních předpisů, které mají podobu zákonů, nařízení vlády a vyhlášek ministerstev. Vzhledem k jejich množství jsou zde uvedeny pouze nejdůležitější. Základním právním dokumentem pro tuto oblast je zákon o IZS. Následující schéma (Obrázek 3) uvádí výčet nejdůležitějších zákonů týkajících se problematiky ochrany obyvatelstva.

Obrázek 3: Základní právní předpisy ČR pro oblast ochrany obyvatelstva

Zdroj: vlastní zpracování dle [54], [82], [83]

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Ústavní zákon, rozdělený do 8 nečíslovaných částí a 13 článků, již článkem 1 stanovuje, že zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu. Zákon dále pojednává o podmínkách vyhlášení krizových stavů, konkrétně stavu nouzového, stavu ohrožení státu a okrajově se zmiňuje o válečném stavu. Stručná zmínka je zde také o Bezpečnostní radě státu, jež je tímto zákonem zřízena [85].

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon vymezuje IZS, stanovuje jeho složky a jejich působnost, pravomoci a působnost státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích, při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení některého z krizových stavů. Tento zákon také objasňuje několik pojmů, především ochranu obyvatelstva a mimořádnou událost [87].

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon)

Tento zákon vymezuje působnost a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických osob při přípravě na krizové situace (nesouvisející se zajišťováním obrany státu při vnějším napadení), při jejich řešení, při ochraně kritické infrastruktury a stanovuje odpovědnost za porušení těchto povinností [88].

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro každý ze čtyř krizových stavů a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů. Stanovuje pravomoc vlády, ústředních správních úřadů, České národní banky, krajských úřadů, obecních úřadů obce s rozšířenou působností, orgánů územních samosprávných celků při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. Stanovuje také práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě a přijímání opatření [89].

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky

Jedná se o nový zákon účinný od 1. 1. 2016, který nahradil již nevyhovující z roku 2000. Určuje postavení a úkoly Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“), podrobně stanovuje jeho organizační strukturu, vymezuje základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců HZS ČR. Dále pojednává o stejnokroji, prokazování příslušnosti, symbolech, spolupráci s dalšími orgány, opatřeních ve vztahu k věcem, místům nebo osobám, práci s informacemi, nakládání s majetkem a úhradě nákladů zásahu a o správních deliktech [93].

Nový zákon zachovává postavení i poslání HZS ČR, mnohé problematiky však zpřesňuje či doplňuje. Nově přibyla například úprava nakládání s informacemi, definování mimořádných úkolů či pojednání týkající se dobrovolných hasičích [60].

Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Již v úvodním ustanovení tohoto zákona je objasněn jeho účel, a tím je vytvoření podmínek pro účinnou ochranu života občanů, jejich zdraví a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při různých mimořádných událostech a živelních pohromách stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany a samotných jednotek požární ochrany [95].

Bezpečnostní strategie České republiky 2015

Bezpečnostní strategie ČR je základní dokument bezpečnostní politiky ČR, na nějž pak dále navazují dílčí strategie a koncepce. Představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice, nástroje a opatření při zajišťování bezpečnosti, obrany a ochrany státu a jeho občanů. Tento dvacetitřístránkový dokument, jenž navazuje na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003 a aktualizuje tu z roku 2011, je rozdělen do následujících pěti kapitol [53]:

- Úvod;

- Východiska bezpečnostní politiky ČR;
- Bezpečnostní zájmy ČR;
- Bezpečnostní prostředí ČR;
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

V Úvodu je nejprve představena Bezpečnostní strategie ČR jako základní dokument bezpečnostní politiky a dále je vymezena její funkce i obsah. V kapitole Východiska bezpečnostní politiky ČR jsou formulovány principy, na nichž je založena bezpečnostní politika státu. Následující dvě kapitoly postupně řeší bezpečnostní zájmy ČR – zde jsou definovány životní, strategické a další zájmy ČR, a dále pak vlastní bezpečnostní prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy – zde jsou identifikovány nejvýznamnější faktory, trendy i konkrétní hrozby. V poslední kapitole nazvané Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR jsou vymezeny přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů a specifikovány národní a multilaterální nástroje pro jejich prosazování [53].

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Tato koncepce, zpracovaná Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím HZS ČR na základě zákona o IZS, je klíčovým strategickým dokumentem popisujícím systém ochrany obyvatelstva v celé jeho šíři a komplexnosti. Stanovuje strategické cíle a priority pro ochranu obyvatelstva. V dokumentu jsou formulovány základní principy ochrany obyvatelstva, definovány významné oblasti a nástroje pro její realizaci [27].

Cílem a výsledkem dokumentu bylo nalezení a popsání základních úkolů ochrany obyvatelstva, které by měly dopomoci k naplnění následujících pěti strategických priorit [54]:

- **občan** – jeho širší zapojení do systému ochrany obyvatelstva, a to zvýšením schopnosti jeho sebeochrany za využití informací a znalostí získaných působením cíleného systému výchovy a přípravy;
- **soukromé subjekty** – jejich širší zapojení do přípravy na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení cestou užší spolupráce s odpovědnými orgány veřejné správy;
- **ochrana kritické infrastruktury** – zvýšení odolnosti jejích prvků a zajištění širšího zapojení jejích subjektů do procesu přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací;

- **věda, výzkum a inovace** – jejich cílená podpora s důrazem na využívání dosažených výsledků v rámci systému vzdělávání a přípravy odborníků;
- **vydefinování nových úkolů, nástrojů a přístupů**, které umožní efektivní prevenci, přípravu a řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Koncepce stanovuje postup rozvoje šesti významných oblastí ochrany obyvatelstva. Pro každou z oblastí byla dále zpracována strategická analýza SWOT, prostřednictvím níž byly identifikovány nejvýznamnější silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby [54].

Zmíněnými oblastmi jsou [54]:

- síly,
- věcné zdroje,
- úkoly ochrany obyvatelstva,
- krizové řízení,
- výchova a vzdělávání,
- věda, výzkum, vývoj, inovace.

Výše zmíněné oblasti jsou dále detailně rozpracovány prostřednictvím sady nástrojů, mezi něž patří právní předpisy, finanční prostředky, úkoly veřejné správy, úkoly právnických a fyzických osob, věda a školství, public relations a mezinárodní vztahy. Výsledkem rozpracování a následného porovnání oblastí jsou identifikovány úkoly, které mají za cíl dopomoci k naplnění vrcholových a strategických cílů a priorit ochrany obyvatelstva [54].

Bílá kniha o obraně České republiky

Jedná se o 168 stránkový dokument z roku 2011, jehož cílem je zanalyzovat celkový stav Ministerstva obrany a ozbrojených sil ČR a vymezit principy a konkrétní cíle pro jeho stabilní rozvoj, v zájmu zachování akceschopnosti ozbrojených sil, zajištění obrany ČR a jejích mezinárodních závazků. Dokument je členěn do 11 kapitol, v kterých postupně řeší zákonem daná či politicky definovaná východiska a závazky, které je nutné respektovat, strategické prostředí ovlivňující bezpečnost ČR a jejích spojenců a formuluje bezpečnostní zájmy ČR. Dále pak definuje role a funkce ozbrojených sil ČR, jejich schopnosti a zdroje nezbytné pro zabezpečení jejich adekvátní struktury [39].

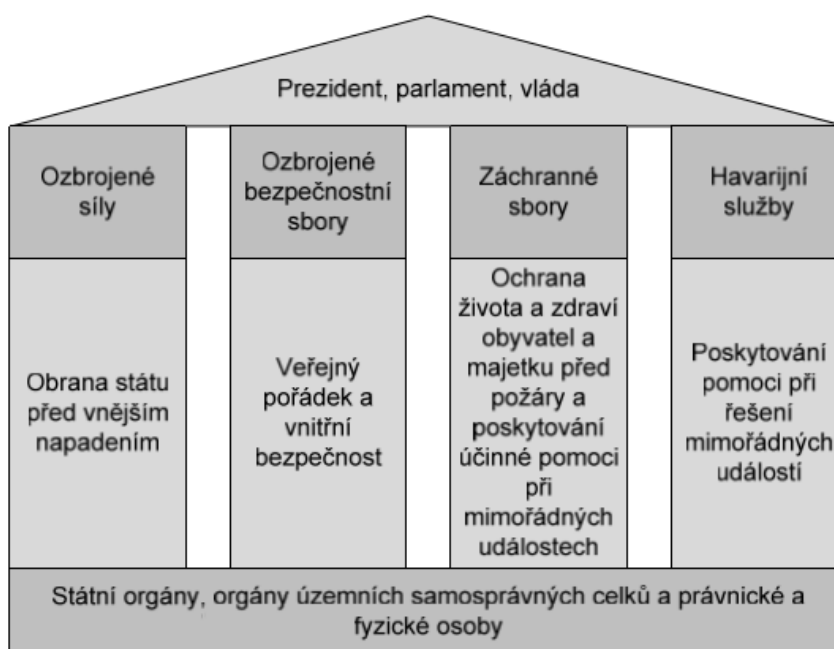
Bílou knihu lze také chápat jako plán pro optimalizaci sektoru Ministerstva obrany ČR, neboť definuje žádoucí cílový stav v jeho jednotlivých částech a v poslední kapitole uvádí časové termíny pro realizaci jednotlivých opatření [39].

2.3 Složení aktérů ochrany obyvatelstva v ČR

Institucionálním nástrojem pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky je bezpečnostní systém státu, který je tvořen prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, prvky územní samosprávy a právníky a fyzickými osobami odpovědnými za zajištění bezpečnosti státu [42].

Odpovědnost za zajišťování bezpečnosti ČR a řízení a funkčnost bezpečnostního systému ČR nese vláda jako vrcholný orgán výkonné moci. Struktura bezpečnostního systému dále zahrnuje zejména prezidenta republiky, Parlament ČR, Bezpečnostní radu státu s jejími pracovními orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné a havarijní služby [53].

Zjednodušenou strukturu bezpečnostního systému ČR zobrazuje následující Obrázek 4.

Obrázek 4: Struktura bezpečnostního systému ČR

Zdroj: [54]

Integrovaný záchranný systém

IZS se rozumí [87]: „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.“

Jedná se o právně vymezený, otevřený systém koordinace a kooperace. IZS se použije pro přípravu na mimořádné události a v případě provádění záchranných a likvidačních prací minimálně dvěma jeho složkami současně. Pevné struktury IZS jsou tvořeny především institucionálními částmi jeho základních složek, přičemž nosným prvkem je HZS ČR [79].

Základními složkami IZS jsou [87]:

- HZS ČR,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie ČR.

Tyto složky mají za úkol zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, provést její vyhodnocení a bez odkladu zasáhnout v jejím místě. Za tímto účelem své síly a prostředky rozmisťují rovnoměrně po celém území ČR [87].

Mezi ostatní složky IZS patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Tyto složky poskytují plánovanou pomoc na vyžádání [87].

Hasičský záchranný sbor České republiky

HZS ČR je [93]: „jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.“

HZS ČR patří mezi základní složky IZS, který hraje stěžejní roli v přípravách státu na mimořádné události a je hlavním koordinátorem při provádění záchranných a likvidačních prací. Po jeho sloučení s Hlavním úřadem civilní ochrany má ve své působnosti i ochranu obyvatelstva [79]. Mezi jeho základní úkoly patří podílení se na zajišťování bezpečnosti ČR, plnění a organizování úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, CNP, IZS, krizového řízení a další [93].

HZS ČR je tvořen generálním ředitelstvím HZS ČR, které je součástí ministerstva vnitra, čtrnácti hasičskými záchrannými sbory krajů, Střední a vyšší odbornou školou požární ochrany ve Frýdku-Místku, Záchranným útvarům HZS ČR v Hlučíně a Zbirohu

a vzdělávacími, technickými a účelovými zařízeními HZS ČR. Výkonnými složkami HZS ČR jsou HZS krajů, jejichž součástí jsou územní odbory (kopírující hranice bývalých okresů) mající ve své struktuře operační a informační střediska (OPIS) a územně dislokované stanice [79].

Tísňová volání na čísla 150 a 112 jsou směřována do 14 telefonních center tísňového volání umístěných v sídlech HZS krajů, pod tzv. krajská operační a informační střediska (KOPIS) [28]. KOPIS mimo již zmíněný příjem tísňových volání dále odpovídá za vyhodnocení zpráv o požárech a jiných mimořádných událostech, vysílání sil a prostředků JPO a jednotek IZS, varování a vyrozumění obyvatelstva, spolupráci s bezpečnostní radou kraje a plnění dalších úkolů [30].

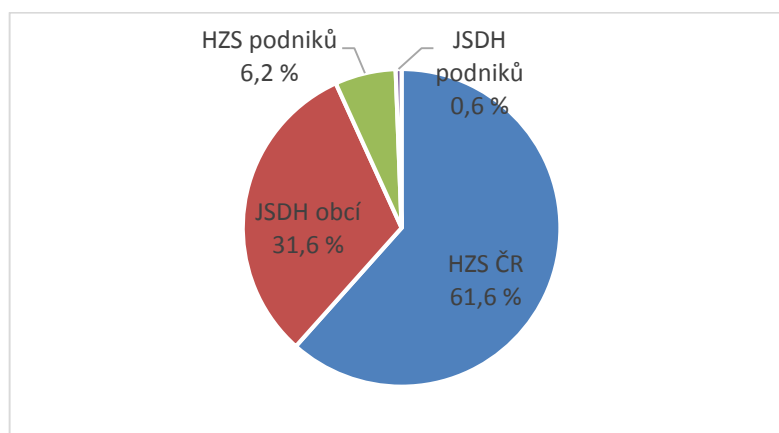
Následující Tabulka 2 uvádí počet jednotlivých druhů jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) a jejich členů k 31. 12. 2015.

Tabulka 2: Počet jednotlivých druhů JPO a počet jejich členů

Druh JPO	Počet jednotek	Počet členů
HZS ČR	241	10 569
HZS podniku	98	2 936
- z toho vojenských	17	452
JSDH obcí	7 078	70 503
JSDH podniků	144	

Zdroj: [56]

Graf níže (Obrázek 5) zobrazuje procentuální podíl jednotlivých druhů JPO na celkovém počtu 160 484 zásahů v roce 2015, při nichž bylo bezprostředně zachráněno 18 416 osob a evakuováno dalších 45 052 [56].

Obrázek 5: Podíl jednotlivých druhů JPO na celkovém počtu zásahů

Zdroj: [56]

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje

Mezi hlavní úkoly JPO patří likvidace požárů a provedení opatření, která jsou nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí, ne však učinění veškerých opatření vedoucích k likvidaci živelních pohrom a jiných mimořádných událostí [79].

Z hlediska plošného pokrytí se JPO dělí do čtyř kategorií. Dle zřizovatele JPO a vztahu osob vykonávajících činnost v těchto jednotkách ke zřizovateli se dělí na [79]:

- **jednotky HZS kraje**, které jsou zřizovány státem a svou činnost zde vykonávají příslušníci HZS kraje jako své povolání ve služebním poměru;
- **jednotky SDH obce**, které jsou zřizovány obcí, resp. městem, členové jednotek SDH obce zde vykonávají svou činnost dobrovolně, někteří členové příp. v pracovním poměru k obci či HZS kraje;
- **jednotky HZS podniku**, zřizované právnickými nebo podnikajícími fyzickými osobami provozujícími činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, činnost zde vykonávají zaměstnanci těchto osob jako své povolání v pracovním poměru;
- **jednotky SDH podniku**, které jsou zřizovány právnickými nebo podnikajícími fyzickými osobami provozujícími činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci těchto osob na základě dobrovolnosti.

Na každou z těchto JPO jsou stanoveny odlišné nároky z hlediska jejich operační hodnoty, kterou tvoří doba výjezdu z místa trvalé dislokace po vyhlášení poplachu a územní působnost, čímž se rozumí doba jízdy, resp. vzdálenost na místo zásahu. Dle operační hodnoty se JPO dělí do následujících šesti kategorií [79]:

- **JPO I** – Jednotka HZS kraje s dobou výjezdu do 2 minut od vyhlášení poplachu a s územní působností zpravidla do 20 minut.
- **JPO II** – Jednotka SDH obce se členy vykonávajícími službu jako své hlavní nebo vedlejší povolání. Výjezd jednotky je proveden do 5 minut od vyhlášení poplachu, územní působnost je zpravidla do 10 minut.
- **JPO III** – Jednotka SDH obce se členy vykonávajícími službu dobrovolně, s dobou výjezdu do 10 minut a s územní působností zpravidla do 10 minut.

- **JPO IV** – Jednotka HZS podniku s výjezdem do 2 minut od vyhlášení poplachu.
- **JPO V** – Jednotka SDH obce se členy vykonávajícími službu dobrovolně, s časem výjezdu od vyhlášení poplachu asi 10 minut.
- **JPO VI** – Jednotka SDH podniku s výjezdovým časem do 10 minut od vyhlášení poplachu.

Jednotlivé kategorie JPO, jejich operační hodnoty a počet jednotek k 31. 12. 2015 shrnuje následující Tabulka 3.

Tabulka 3: Kategorie JPO, jejich počet a operační hodnoty

Kategorie JPO	Doba výjezdu [min]	Územní působnost [min]	Počet jednotek	Druh JPO
JPO I	2	20	241	HZS kraje
JPO II	5	10	232	SDH obce
JPO III	10	10	1 335	SDH obce
JPO IV	2	-	98	HZS podniku
JPO V	10	-	5 511	SDH obce
JPO VI	10	-	144	SDH podniku

Zdroj: [79]

Policie ČR

Policie ČR (dále jen „PČR“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti. Úkolem PČR je [90]: *„chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti.“*

PČR je centrálně řízená organizace spadající pod resort ministerstva vnitra. Její organizační strukturu tvoří policejní prezidium, jemuž jsou podřízeny útvary s celostátní působností, 14 krajských ředitelství a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství [59].

PČR patří mezi základní složky IZS a plní tak specifické úkoly při řešení mimořádných událostí a krizových situací souvisejících s ohrožením vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Při vyhlášení krizových stavů se podílí na ochraně obyvatelstva [58].

V rámci činnosti v IZS provádí při mimořádných událostech zejména uzavírání zájmových prostorů a regulaci vstupu a výstupu z nich, regulaci dopravy v oblasti mimořádné události, šetření okolností příčin vzniku mimořádné události, plnění úkolů souvisejících s identifikací zemřelých, ochranu a zabezpečení majetku a eliminaci kriminální činnosti při vzniku

mimořádné události, plnění dalších úkolů na pokyn velitele zásahu nebo řídicí složky IZS [79].

Zdravotnická záchranná služba

Posláním zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) je poskytování tzv. odborné neodkladné přednemocniční péče, čímž se rozumí péče o postižené na místě události a během jejich přepravy k dalšímu odbornému ošetření ve zdravotnických zařízeních [65].

Organizační struktura ZZS není jednotná, ZZS není řízena centralizovaně a neexistuje samostatný zákon upravující její činnost [5].

ZZS je tvořena 14 územními středisky s vlastní právní subjektivitou, jejichž zřizovateli jsou jednotlivé kraje a hlavní město Praha. Tato územní střediska jsou dále strukturálně členěna do oblastí (kopírující hranice bývalých okresů), kde se nacházejí jednotlivá výjezdová stanoviště s výjezdovými skupinami řízenými zdravotnickými operačními středisky. Výjezdové skupiny se dělí na rychlou lékařskou pomoc, rychlou zdravotnickou pomoc, rychlou lékařskou pomoc v systému Rendez-Vous, leteckou záchrannou službu a dopravu raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče [79].

Tísňové volání na číslo 155 přijímá územní středisko, které má za úkol vyhodnotit nastalou situaci a rozhodnout, které výjezdové středisko zajistí výjezd na místo události. Výjezdová střediska jsou situována tak, aby bylo možné poskytnout pomoc na místě události do 20 minut od přijetí oznámení [5].

V roce 2014 bylo na území ČR celkem 554 výjezdových skupin ZZS rozmístěných na 295 výjezdových základnách. Počet výjezdů posádek ZZS v tomto roce činil 1 012 678 [4].

Letecká záchranná služba

ČR patří mezi státy, které věnují značnou pozornost zajištění letecké záchranné služby (dále jen „LZS“). Jejimi provozovateli jsou územní střediska ZZS, nicméně vrtulníky používané jako vzdušné záchranné prostředky jsou majetkem Armády ČR, letecké služby Policie ČR a soukromých subjektů [5].

Provoz LZS je objednáván a hrazen ministerstvem zdravotnictví, zdravotní pojišťovny hradí pouze část plateb za provedené zdravotní úkony, což však činí poměrně zanedbatelnou část celkových nákladů na provoz LZS [79].

V současnosti je v provozu 10 stanovišť LZS, nicméně je zajištěno rovnoměrné pokrytí celého území ČR. Pracovní heliporty jsou umístěny zpravidla přímo v areálech nemocničních

zařízení s akutní péčí. Posádka LZS sestává ze dvou zkušených pilotů a nejméně dvou zdravotníků ve složení zdravotnický záchranář a lékař [79].

Český červený kříž

Český červený kříž (dále jen „ČČK“) je státem uznanou Národní společností Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce na území ČR. Dle Ženevských úmluv je jeho posláním [5]: *„předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy.“*

Společnost působí v humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné oblasti. Mezi její úkoly patří zejména působení v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva, poskytování pomoci v případě katastrof a jiných mimořádných událostí, poskytování zdravotnických, záchranných, sociálních a dalších humanitárních služeb, působení jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby, působení v oblasti zdravotně-výchovné, spolupráce s poskytovateli zdravotní péče a v neposlední řadě šíření znalosti Ženevských úmluv [14].

ČČK čítal k 31. 12. 2014 na 19 718 členů a dobrovolníků sdružených v 561 místních skupinách v 73 oblastních spolcích [14].

Vodní záchranná služba

Vodní záchranná služba ČČK (dále jen „VZS“) je nezisková organizace, samostatné občanské sdružení, kolektivní člen ČČK a zároveň největší a nejstarší organizací zabývající se vodní záchranou, vzděláváním a záchranným sportem [79].

Mezi její hlavní činnosti patří záchrana a poskytování neodkladné rozšířené první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkosti, zajišťování bezpečnosti v bazénech, koupalištích a aquaparcích, tvorba komplexního vzdělávacího řádu záchranářů a působení jako aktivní součást IZS. V roce 2014 VZS čítala na 1 277 členů ve 36 skupinách rozmístěných po celé ČR [80].

Horská služba

Horská služba ČČK (dále jen „HS“) je kolektivním členem ČČK a v ČR působí oblastech Krušných, Jizerských a Orlických hor, Krkonoš, Jeseníků, Beskyd a Šumavy.

Mezi její hlavní činnosti patří zejména organizace a provádění záchranných a pátracích akcí v horském terénu, poskytování první pomoci a zajišťování transportu raněných, tvorba bezpečných podmínek pro návštěvníky hor, instalace a údržba výstražných a informačních

zařízení, informování veřejnosti o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách, spolupráce s orgány veřejné správy, ochrany přírody, životního prostředí a dalšími, provádění rozborů příčin úrazů na horách a následné doporučení opatření k jejich snížení, provádění hlídkové činnosti na hřebenech a sjezdových tratích, provádění pohotovostní služby na stanicích a domech HS, provádění lavinových pozorování, příprava a školení členů a čekatelů a spolupráce s ostatními záchrannými organizacemi [25].

Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Svaz záchranných brigád kynologů ČR (dále jen SZBK) je občanským sdružením a nejpočetnější organizací zabývající se výcvikem záchranných psů. Výcvik je veden v pěti základních směrech, kterými jsou vyhledávací práce v sutinách, pátrání po osobách v přírodních terénech, hledání osob po stopě, práce v lavinových polích a záchranné práce ve vodě včetně hledání utonulých. V roce 2014 měl SZBK celkem 469 členů [73].

3 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA NA SLOVENSKU

Slovenská republika byla vybrána primárně z důvodu, že se jedná o velmi blízký stát, který s ČR sdílí společnou historii. Bude tedy možné srovnat, jak je nyní, po 23 letech od vzniku těchto dvou samostatných států, ochrana obyvatelstva v každém z nich zajišťována.

Základní údaje o Slovenské republice

Slovenská republika (dále jen „SR“) je stát střední Evropy rozprostírající se na území o rozloze 49 035 km², na kterém žije 5 429 763 obyvatel (k 31. 12. 2010). Hlavním a zároveň největším městem je Bratislava. Sousedícími státy jsou ČR, Polsko, Ukrajina, Maďarsko a Rakousko. SR je parlamentní demokracií s jednokomorovým parlamentem. Ústavní systém je tvořen ústavní a zákonodárnou mocí, jejímž jediným orgánem je Národní rada SR se 150 poslanci volenými poměrným volebním systémem na dobu 4 let, výkonnou mocí tvořenou prezidentem a vládou a mocí soudní [21].

Územní samospráva je tvořena obcemi a vyššími územními celky, jejichž orgánem jsou zastupitelstva v čele se starostou (v případě obce) a předsedou (v případě vyššího územního celku). Území SR je členěno na 8 krajů, 79 okresů 138 měst a 2 933 obcí [75]. Administrativní členění SR vyobrazuje následující mapa (Obrázek 6).

Obrázek 6: Mapa krajů a okresů SR

Zdroj: [51]

3.1 Bezpečnostně-politický rámec a spektrum nebezpečí v rámci SR

Hlavním cílem bezpečnostní politiky SR je zaručení bezpečnosti státu a jeho občanů a zajištění stabilního a předvídatelného bezpečnostního prostředí. Jejím posláním je aktivně působit na bezpečnostní prostředí tak, aby chránila, obhajovala, bránila, podporovala a prosazovala bezpečnostní zájmy SR [40].

SR je součástí euroatlantického prostoru, a to jak geograficky, tak i svými historickými, kulturními, politickými, ekonomickými a dalšími vazbami. Bezpečnostní politika SR je podmiňována geopolitickým postavením ve střední Evropě. Sousedí s pěti státy, z nichž ČR, Maďarsko a Polsko jsou jak členy EU, tak i NATO a Rakousko je členem EU. Jejím největším sousedem je Ukrajina, jejíž nestabilní politické a bezpečnostní prostředí může představovat určitou hrozbu [40].

Mezi bezpečnostní zájmy SR patří zaručení bezpečnosti občanů a ochrana jejich lidských práv a svobod, zaručení územní celistvosti, svrchovanosti, nedotknutelnosti hranic, politické nezávislosti a identity, rozvíjení demokracie, právního státu a tržní ekonomiky, vytváření předpokladů pro trvale udržitelný hospodářský, sociální, environmentální a kulturní rozvoj společnosti, posilování transatlantického partnerství a efektivnosti mezinárodních organizací, kterých je SR členem, přispívání k šíření svobody, demokracie, dodržování lidských práv, právního státu, mezinárodního práva, míru a stability ve světě [40].

Pro realizaci bezpečnostních zájmů SR je odhodlaná využít veškerých nástrojů bezpečnostní politiky, mezi něž tradičně patří zahraniční služba a ozbrojené síly, dále zpravodajské služby, ozbrojené bezpečnostní sbory, bezpečnostní služby, záchranné sbory a služby, subjekty hospodářské mobilizace, subjekty působící na finančním trhu a instituce zodpovědná za ochranu utajovaných skutečností. Spoléhá také na nástroje v podobě mezinárodních a regionálních institucí a sdruženích, kterých je členem (OSN, EU, NATO, OBSE, OECD, Rada Evropy, Vyšehradská skupina, Středoevropská iniciativa a další), mimovládních organizací, mezinárodních dohod, smluv, norem a standardů a médií [40].

SR neodděluje svoji bezpečnost od bezpečnosti jejích spojenců, čelí tedy stejným hrozbám jako státy euroatlantického prostoru. Bezpečnostní strategie SR vymezuje následující spektrum nebezpečí [40]:

- Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů;
- terorismus;
- selhávající státy neschopné zajistit základní funkce státu a vlastní bezpečnost;
- přetrvávající regionální konflikty;
- organizovaný zločin;
- zranitelnost informačních a komunikačních systémů;
- nelegální nekontrolovatelná migrace;

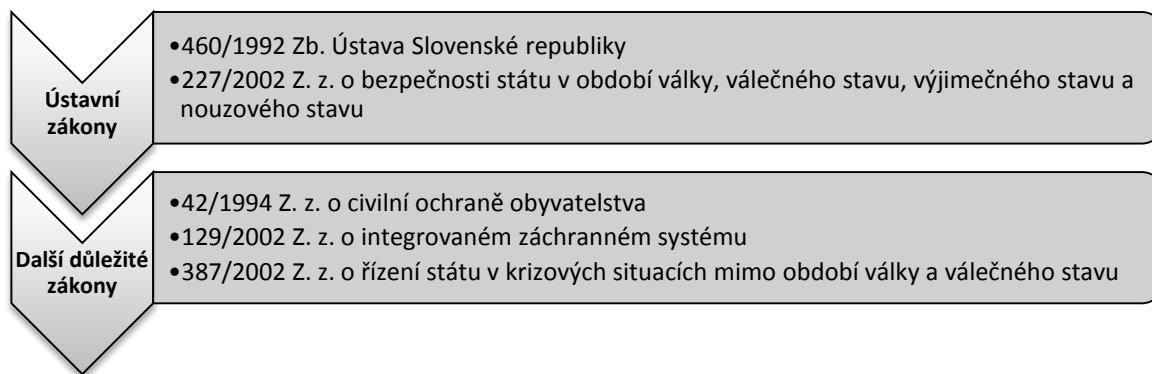
- aktivity cizích zpravodajských služeb zaměřených proti zájmům SR;
- globalizace a nepřípravenost státu na ni pružně reagovat;
- vliv nestátních činitelů na bezpečnost a stabilitu ve světě;
- prohlubující se ekonomická nerovnováha ve světě;
- růst energetické a surovinové náročnosti průmyslových odvětví;
- živelní pohromy, havárie a katastrofy;
- nevyvážený demografický vývoj.

Tak jako SR cítí v rámci solidarity odhodlání angažovat se na zaručení bezpečnosti a stability a zmírňování následků krizí jiných států a národů, považuje své členství v mezinárodních organizacích, zejména v NATO, za určitou garanci své bezpečnosti [40].

3.2 Legislativní rámec a stěžejní dokumenty v rámci OO SR

Problematiky civilní ochrany obyvatelstva se na Slovensku dotýká množství právních norem, z nichž těmi základními jsou zákon o civilní ochraně obyvatelstva, zákon o IZS a zákon o řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu [66].

Přehled nejdůležitějších zákonů pro oblast civilní ochrany obyvatelstva uvádí následující Obrázek 7.

Obrázek 7: Základní právní předpisy SR pro oblast ochrany obyvatelstva

Zdroj: vlastní zpracování dle [77], [76], [96], [86], [94]

Ústavní zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti státu v období války, válečného stavu, výjimečného stavu a nouzového stavu

Tento zákon pojednává o krizových stavech – válce, válečném stavu, výjimečném stavu a nouzovém stavu, upravuje podmínky jejich vyhlášení, rozsah a období, pro které mohou být

vyhlášeny, stanovuje některá dočasná omezení lidských práv a svobod a ukládá povinnosti plynoucí z jejich vyhlášení. Dále upravuje činnost ústavních orgánů v souvislosti s vyhlášením krizových stavů – zřízení Parlamentní rady SR, Bezpečnostní rady SR, bezpečnostní rady kraje a bezpečnostní rady okresu [76].

Kritéria vyhlášení krizových stavů upravených tímto zákonem shrnuje následující Tabulka 4.

Tabulka 4: Krizové stavy a jejich vyhlášení v podmínkách SR

Krizový stav	Vyhlašující orgán	Územní rozsah	Doba trvání
Nouzový stav	Vláda SR	v nezbytném rozsahu	nejdéle 90 dnů
Výjimečný stav	Prezident SR na návrh vlády	v nezbytném rozsahu	nejdéle 60 dnů
Válečný stav	Prezident SR na návrh vlády	celý stát	neomezena
Válka	Prezident SR na základě rozhodnutí Národní rady SR	celý stát	neomezena

Zdroj: [76]

Zákon Národní rady SR č. 42/1994 Z. z. o civilní ochraně obyvatelstva

Zákon vymezuje civilní ochranu, upravuje podmínky pro účinnou ochranu života, zdraví a majetku před následky mimořádných událostí a stanovuje úkoly a působnost orgánů státní správy, samosprávných krajů, okresních úřadů a obcí, práva a povinnosti fyzických a právnických osob při zabezpečování civilní ochrany obyvatelstva [96].

Zákon č. 387/2002 Z. z. o řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu

Předmětem úpravy je působnost orgánů veřejné moci (vlády, ministerstev, Národní banky Slovenska, obvodních úřadů, obcí) při řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace mimo období války a válečného stavu a při jejich řešení a sankce za porušení povinností ustanovených tímto zákonem [94].

Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovaném záchranném systému

Předmětem úpravy tohoto zákona je organizace IZS, úkoly a působnost orgánů státní správy a záchranných složek v rámci IZS, práva a povinnosti obcí, právnických a fyzických

osob při koordinaci činností souvisejících s poskytováním pomoci, jestliže je bezprostředně ohrožen život, zdraví, majetek či životní prostředí. Dále pojednává o lince tísňového volání a operačních střediscích tísňového volání [86].

Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochraně před požáry

Upravuje podmínky na ochranu života a zdraví fyzických osob a životního prostředí před požáry a ustanovuje působnost orgánů státní správy a obcí na úseku ochrany před požáry a hasičských jednotek při vykonávání záchranných prací při nežádoucích událostech. Dále upravuje povinnosti ústředních orgánů státní správy a dalších ústředních orgánů, obcí, právnických a fyzických osob na úseku ochrany před požáry, výkon státní správy na úseku ochrany před požáry, hasičské jednotky, poskytování pomoci při zdolávání požárů, úkoly Dobrovolné požární ochrany SR, sankce za porušování povinností v této oblasti [91].

Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičském a záchranném sboru

Tento zákon zřizuje Hasičský a záchranný sbor a dále upravuje jeho postavení, úkoly, organizaci a řízení, oprávnění a povinnosti příslušníků, státní službu příslušníků HaZZ a Horské záchranné služby [92].

Zákon č. 37/2014 Z. z. o Dobrovolné požární ochraně SR

Tento zákon upravuje postavení Dobrovolné požární ochrany SR, její poslání a úkoly a další podrobnosti [84].

Bezpečnostní strategie SR (2005)

Bezpečnostní strategie je základním dokumentem v oblasti bezpečnostní politiky, jehož cílem je charakterizovat a stanovit zásadní východiska pro realizaci bezpečnostní a obranné politiky státu [40].

Tento patnácti stránkový dokument je rozdělen do tří částí. První část obsahuje výčet bezpečnostních zájmů vycházejících z hodnot, které SR vyznává. Druhá část se zabývá bezpečnostním prostředím SR, jejím členstvím v mezinárodních organizacích a z toho plynoucí vliv na bezpečnost, tendencemi ovlivňujícími změny bezpečnostního prostředí a dále uvádí největší hrozby mající potenciál ohrozit bezpečnost SR nebo jejích spojenců. Třetí část je věnována bezpečnostní politice SR, přičemž je vymezen její cíl a zásady pro jeho dosažení, bezpečnostní systém a nástroje bezpečnostní politiky [40].

Na Bezpečnostní strategii SR navazují další dílčí strategie a koncepce z oblasti bezpečnosti, včetně Obranné strategie SR [40].

Bílá kniha o obraně Slovenské republiky

Jedná se o 138 stránkový dokument schválený v roce 2013, který analyzuje současný stav obrany a definuje základní politicko-strategický rámec dlouhodobého rozvoje obrany státu s důrazem na ozbrojené síly. Dokument je rozdělený do 10 kapitol, v kterých je pozornost soustředěna na již zmiňovanou analýzu současného stavu obrany SR – základní cíl obranné politiky, bezpečnostní prostředí, systém obrany státu, zdrojové zabezpečení a další. Následují kapitoly zaměřené na budoucí vývoj bezpečnostního prostředí, ať už slovenského či toho globálního; budoucí vývoj obranného úsilí SR a její politicko-vojenské ambice; řízení obrany, rozvoj ozbrojených sil a lidského potenciálu rezortu obrany; vyzbrojování a další [41].

3.3 Složení aktérů ochrany obyvatelstva v rámci SR

Na Slovensku se bezpečnostním systémem rozumí soustava institucí veřejné správy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a služeb, právnických a fyzických osob, souvisejících právních norem, vzájemných vazeb a vztahů, prostřednictvím kterých je zajišťována bezpečnost státu, jeho občanů, materiálních hodnot a životního prostředí [46].

Představuje nástroj na tvoření a uskutečňování bezpečnostní politiky a na zajišťování bezpečnosti v daném prostředí, čase a pro stanovený účel. Základním posláním bezpečnostního systému je zajištění stavu bezpečnosti státu v krizových situacích jak v období války a válečného stavu, tak i mimo ně [46].

Bezpečnostní systém by měl být schopen zabezpečovat jednotný systém řízení ve všech krizových stavech, identifikovat vznikající krizovou situaci a zabezpečit včasné varování, analyzovat dosah krizové situace na bezpečnostní zájmy a navrhnout řešení, preventivně působit proti vzniku krizových situací, reagovat na nejpravděpodobnější hrozby, přizpůsobovat se změnám bezpečnostní situace, zabezpečit rychlé odstranění následků krizové situace, zaručit kontinuitu svého fungování [46].

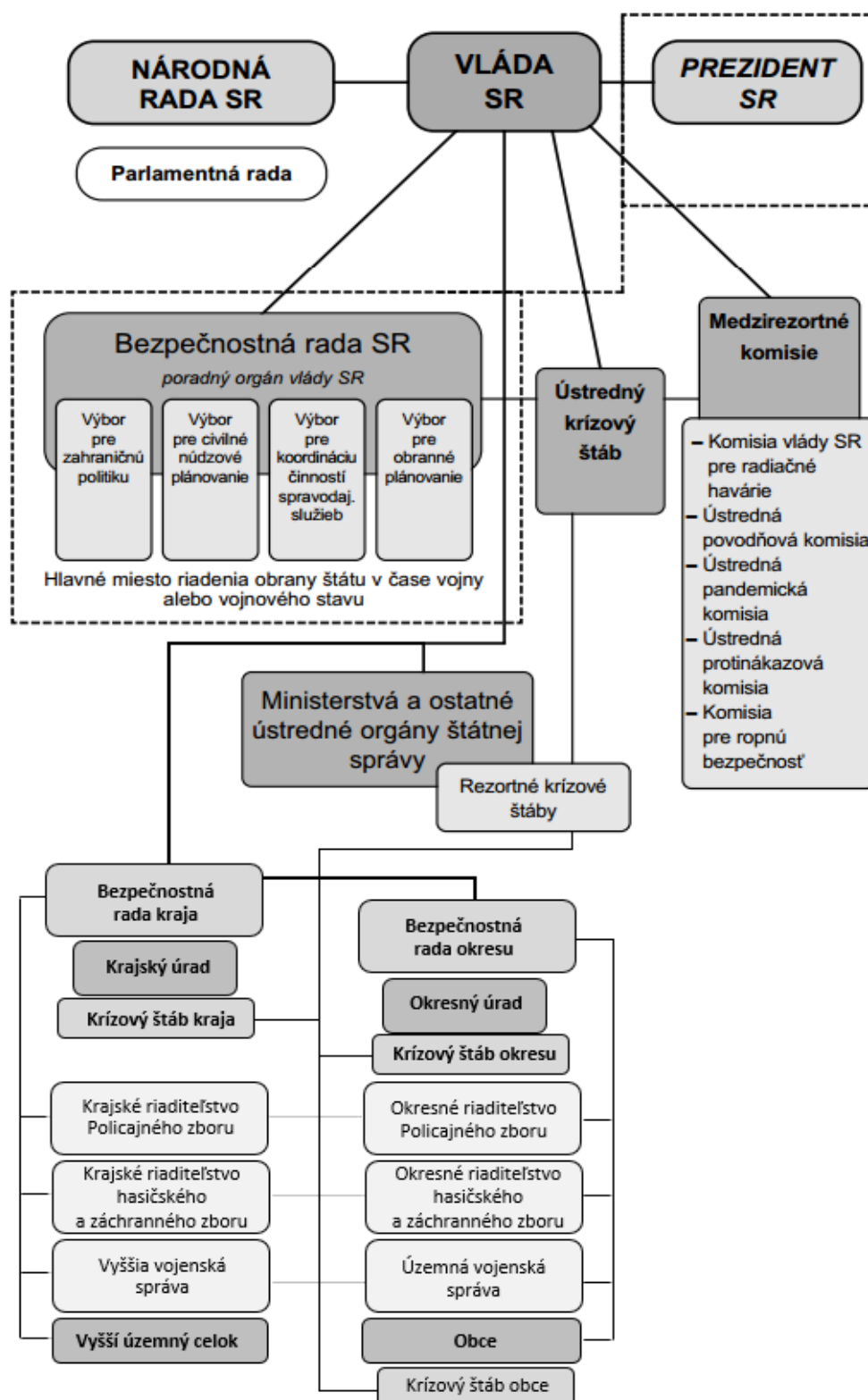
Aktéry bezpečnostního systému tedy jsou [46]:

- státní orgány,
- orgány samosprávy,
- ozbrojené síly,
- ozbrojené bezpečnostní sbory,

- záchranné sbory a služby,
- fyzické a právnické osoby.

Organizační strukturu krizového řízení je znázorněn na Obrázku 8.

Obrázek 8: Struktura orgánů krizového řízení SR

Zdroj: vlastní zpracování dle [18]

Záchranné práce jsou vykonávány základními složkami IZS, ostatními složkami IZS, útvary Policejního sboru a osobami povolányými pro osobní úkoly [50].

Integrovaný záchranný systém

Pod tímto pojmem se rozumí záchranný systém, jehož hlavním cílem je zabezpečení rychlé informovanosti, aktivace a efektivní využívání a koordinace sil a prostředků záchranných subjektů při poskytování nevyhnutelné pomoci v případě, je-li ohrožen život, zdraví, majetek či životní prostředí nebo hrozí-li nebezpečí vzniku mimořádné události [6].

Mezi základní záchranné složky patří:

- Hasičský a záchranný sbor,
- poskytovatelé záchranné zdravotnické služby,
- kontrolní chemické laboratoře civilní ochrany,
- Báňská záchranná služba,
- Horská služba.

Dále v IZS působí útvary Policejního sboru a ostatní složky IZS, mezi něž patří Armáda SR, obecní hasičské sbory, závodní hasičské útvary a sbory, pracoviště vykonávající státní dozor, jednotky civilní ochrany, obecní policie, Slovenský Červený kříž a další právnické a fyzické osoby, jejichž předmětem činnosti je poskytování pomoci při ochraně života, zdraví a majetku [86].

Hasičský a záchranný sbor

Hasičský a záchranný sbor (dále HaZZ) je zřízen zákonem č. 315/2001 Z. z. o Hasičském a záchranném sboru. Jeho organizační struktura je tvořena Prezidiem HaZZ, které je odborným útvarem Ministerstva vnitra SR, 8 krajskými ředitelstvími, 49 okresními ředitelstvími, Hasičským záchranným útvarem hl. m. Bratislavy a 6 zařízeními HaZZ (Požárně-technický a expertizní ústav MV SR v Bratislavě, Střední škola požární ochrany MV SR v Žilině, Záchranná brigáda HaZZ v Malackách, Žilině a Humenném a Výcvikové centrum HaZZ Lešť) [48].

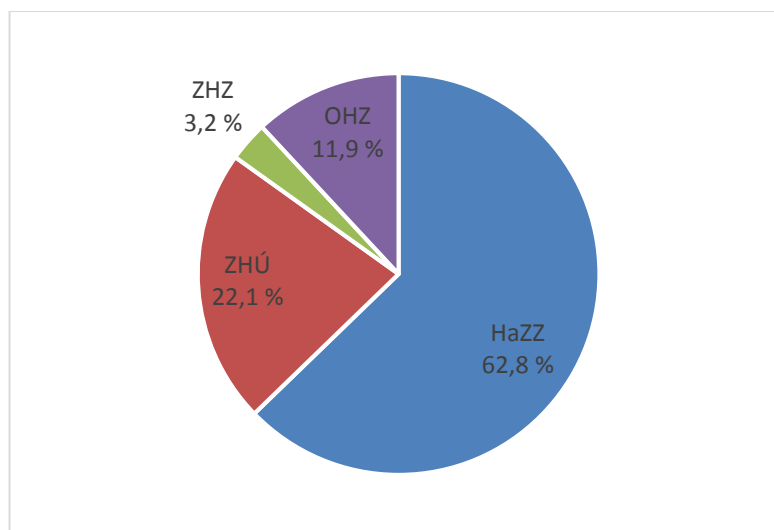
Hasičský a záchranný sbor plní úkoly státní správy na úseku ochrany před požáry, vykonává státní požární dozor, plní úkoly při zdolávání požárů, při poskytování pomoci a vykonávání záchranných prací při haváriích, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a při ochraně životního prostředí, poskytuje pomoc při ohrožení života a zdraví fyzických osob, majetku právnických a fyzických osob, vykonává záchranné práce při

nouzovém odstraňování staveb a ledových bariér, zabezpečuje jednotné uplatňování technických požadavků protipožární bezpečnosti, posuzuje shody a vykonává dohled nad výrobky, plní úkoly v oblasti výchovy, vzdělávání a odborné přípravy na úseku ochrany před požáry a v oblasti preventivně-výchovného působení, plní úkoly na úseku materiálního vybavení a technického zabezpečení souvisejícího s vykonáváním činností sboru [48].

Druhy hasičských jednotek [47]:

- **Hasičský a záchranný sbor (HaZZ)**, který je složený z příslušníků vykonávajících tuto činnost jako své zaměstnání;
- **Závodní hasičský útvar (ZHÚ)** složený ze zaměstnanců právnické či podnikající fyzické osoby, vykonávající tuto činnost jako své zaměstnání;
- **Závodní hasičský sbor (ZHZ)**, který je složený ze zaměstnanců právnické či podnikající fyzické osoby, kteří tuto činnost nevykonávají jako své zaměstnání;
- **Obecní hasičský útvar (OHÚ)** je složený ze zaměstnanců obce vykonávajících činnost v těchto jednotkách jako své zaměstnání;
- **Obecní hasičský sbor (OHZ)** je složený z osob, které činnost v těchto jednotkách nevykonávají jako své zaměstnání, ale jsou zpravidla členy Dobrovolné požární ochrany.

Graf níže (Obrázek 9) zobrazuje procentuální podíl hasičských jednotek na celkové zásahové činnosti v roce 2012, která čítala na 56 952 výjezdů [61].

Obrázek 9: Podíl jednotlivých druhů hasičských jednotek SR na celkovém počtu zásahů

Zdroj: [61]

Dobrovolná požární ochrana SR

Dobrovolná požární ochrana SR (dále jen „DPO SR“) je jednotným, účelovým, humánním a politicky nezávislým občanským sdružením. Jejím cílem je budovat, organizovat a zdokonalovat dobrovolné hasičství, a to především v oblasti zásahové činnosti a technické pomoci, protipožární prevence a výchovy, odborné přípravy, školení, výcviku a prověrek připravenosti dobrovolných hasičských sborů a v neposlední řadě civilní ochrany obyvatelstva. Základní organizační jednotkou DPO SR je dobrovolný hasičský sbor (dále jen „DHS), který v současné době sdružuje na 90 000 členů v 2 357 sborech [16].

DHS je základním a výkonným článkem DPO SR, který se ustanovuje v obcích a u právnických osob. Pro dobrovolnou hasičskou jednotku v součinnosti s orgány obce a právnické osoby napomáhá vytvářet personální, organizační, technické a materiální podmínky. Z pověření orgánů obce či právnické osoby plní úkoly obecního hasičského sboru, resp. dobrovolného hasičského sboru právnické osoby. Jestliže má pověření, řídí svoji činnost zákonnými ustanoveními o požární ochraně [17].

Záchranná zdravotnická služba

Záchranná zdravotnická služba SR (dále jen „ZZS“) je organizace upravená samostatným zákonem č. 246/2004 Z. z. o ZZS a o změně a doplnění některých zákonů, jejímž úkolem je vyplnit doposud nevykrytá místa IZS. Poskytuje odbornou první pomoc a neodkladnou péči na zdravotnické a lékařské úrovni [81].

ZZS je zabezpečována Operačními středisky ZZS SR a poskytovateli ZZS. Operační středisko ZZS SR je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zdravotnictví SR, která zabezpečuje příjem tísňového volání, jeho vyhodnocení a realizaci odezvy, případně vysílá ambulanci k zásahu. Řídí, koordinuje a vyhodnocuje ZZS tak, aby byla zabezpečena její plynulost a nepřetržitost. Organizačně je členěno na ředitelství a 8 krajských operačních středisek. Poskytovatelé ZZS, jako jedna ze základních složek IZS, zabezpečují poskytování neodkladné zdravotní péče prostřednictvím ambulancí, a to do 15 minut od přijetí tísňového volání. Na území SR je v současné době 13 poskytovatelů ZZS. Síť ZZS je tvořena 280 stanicemi účelně rozmístěnými po celém území SR, přičemž v nepřetržité pohotovosti k zásahům je 92 ambulancí rychlé lékařské pomoci, 181 ambulancí rychlé zdravotní pomoci a 7 ambulancí vrtulníkové ZZS [57].

Báňská záchranná služba

Báňská záchranná služba je jednou ze základních složek IZS a je zároveň určena jako jedna z tří záchranných složek pro potřeby prevence a řešení závažných havárií. Jejím úkolem je záchrana lidských životů a majetku při závažných provozních nehodách včetně poskytování první pomoci v podzemí, zdočávání závažných provozních nehod (zejména výbuchu plynu a uhelného prachu, důlních požárů, průtrží hornin a plynů, erupce ropy a zemního plynu, přívalů vod, plynů, bahnin a tekutých písků, závaly dolů a poruch ve větrání) a odstraňování následků těchto havárií. Dále vykonává práce v nedýchatelném či zdraví škodlivém prostředí, spolupracuje při havarijní prevenci a zajišťování BOZP a bezpečnosti provozu tím, že vykonává prohlídky pracovišť apod. [7].

Horská záchranná služba

Horská záchranná služba, zřízená zákonem č. 544/2002 Z. z. o Horské záchranné službě ve znění pozdějších předpisů, je státní rozpočtová organizace řízená Ministerstvem vnitra. Jejím úkolem je organizovat a vykonávat záchrannou činnost, transport a neodkladnou dopravu při záchrane osob v horských oblastech [26].

Policejní sbor

Policejní sbor patří mezi ozbrojené bezpečnostní sbory, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku, bezpečnosti a boje proti zločinnosti. Policejní sbor je podřízený ministerstvu vnitra a činnost sboru je kontrolována Národní radou SR a vládou [97].

Útvary Policejního sboru mají v rámci IZS zvláštní postavení. V rámci IZS se podílejí na poskytování bezodkladné pomoci v tísni v rozsahu úkolů Policejního sboru na základě pokynu operačního střediska Policejního sboru, dále vykonávají organizační, technické a další opatření související s jejich působením v IZS a pro tento účel se vybavují technickými a věcnými prostředky a podílí se na odborné přípravě [86].

Slovenský Červený kříž

Slovenský Červený kříž (dále jen „SČK“) plní v období míru následující úkoly: podílí se na civilní ochraně obyvatelstva, je složkou IZS, zabezpečuje a spolupracuje při organizování, poskytování a zprostředkování zdravotní a záchranné pomoci, organizuje a poskytuje humanitární pomoc při mimořádných událostech, školí a vyučuje poskytování první pomoci, zabezpečuje pátrací službu a mnoho dalších. Na území SR se nachází 38 územních spolků a 1 002 místních spolků, které sdružují celkem 67 588 členů [72].

Vodní záchranná služba

Cílem Vodní záchranné služby SČK je rozšiřovat kvalifikovanost záchranné činnosti na území republiky. Úkolem VZS je podílet se na preventivní a záchranné činnosti na vodních plochách, bazénech, koupalištích a aquaparcích a tím tak přispívat k bezpečnosti. V současnosti se na území SR nachází 6 místních spolků s 134 členy [72].

4 ZAJIŠŤOVÁNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA VE FRANCII

Jako další stát EU byla vybrána Francie. Důvodem byl fakt, že se jedná o jeden z nejvyspělejších států světa, který je zároveň zakládajícím členem EU, stálým členem Rady bezpečnosti OSN a uznávanou jadernou mocností, což lze považovat za významné faktory v oblasti zajišťování ochrany obyvatelstva a lze tedy předpokládat, že bude pro ČR existovat možnost inspirace pro zlepšení v této oblasti.

Základní informace o Francii

Francouzská republika je největší zemí západní Evropy rozprostírající se na území o rozloze 547 030 km² a čítající více než 64 milionů obyvatel. Největším a zároveň hlavním městem je Paříž. Francie hraničí hned s osmi státy, s Belgií, Lucemburskem, Německem, Švýcarskem, Itálií, Španělskem, Andorrou a Monakem. Na severu a západě země má velmi dlouhou pobřežní linii, což ji v minulosti umožnilo stát se obchodní a koloniální velmocí [20].

Francie je parlamentní demokratickou republikou s poloprezidentským systémem. Nejvyšším představitelem výkonné moci je prezident se značnými výkonnými pravomocemi. Je volen v přímých všeobecných volbách na 5 leté období. Výkonnou moc má dále vláda, v jejímž čele je ministerský předseda jmenovaný prezidentem republiky. Nejvyšším zákonodárným orgánem je dvoukomorový parlament tvořený Národním shromážděním, který má 577 členů volených přímo na 5 let, a Senátem s 331 členy volenými v nepřímých volbách na období 6 let [20].

Co se týče administrativního členění, Francie se skládá z 18 regionů, z nichž 13 se nachází v evropské části a zbylých 5 je samostatným zámořským územím. Regiony se dále člení na 101 departementů, 342 arrondissementů, 4 055 kantonů a 36 552 obcí [74].

Samotná ochrana obyvatelstva je ve Francii organizována na úrovni národní, obranné zóny a departementální. Sedm obranných zón členěných na jednotlivé departementy zachycuje následující Obrázek 10.

Obrázek 10: Mapa obranných zón a departementů Francie

Zdroj: [3]

4.1 Bezpečnostně-politický rámec a spektrum nebezpečí ve Francii

Francie patří k velkým mezinárodním a regionálním aktérům. Vzhledem k několika faktorům zaujímá specifické místo v celkové geostrategické situaci. Těmito faktory je myšlena mimo jiné její teritoriální přítomnost na všech kontinentech, stálé členství v Radě bezpečnosti OSN, členství v NATO, statut jaderné mocnosti, snaha prosadit svůj vliv v globálním měřítku a role iniciátora společné evropské obrany [32].

Své národní zájmy Francie definuje do tří oblastí – životní, strategické a velmocenské. Životními zájmy jsou zachování územní celistvosti státu a ochrana obyvatelstva včetně Francouzů žijících v zahraničí. Mezi strategické zájmy náleží udržení míru v Evropě a v její bezprostřední blízkosti, ochrana nejdůležitějších ekonomických prostorů a svoboda obchodu. Velmocenskými zájmy se rozumí určitá odpovědnost Francie vůči celému světu, neboť je stálým členem Rady bezpečnosti OSN a také jadernou mocností [32].

Francie ve své Bílé knize vytyčila strategické priority, kterých je potřeba dosahovat: chránit národní území a francouzské občany v zahraničí a garantovat kontinuitu základních funkcí státu; společně s partnery a spojenci garantovat bezpečnost Evropy a severoatlantického prostoru; společně s partnery a spojenci stabilizovat blízké okolí Evropy; přispívat ke stabilitě na Středním východě a v Perském zálivu a přispívat k míru ve světě. Ve vztahu k těmto prioritám je uveden následující výčet rizik a hrozeb [37]:

- agrese jiného státu namířená proti území Francie,

- teroristické útoky,
- kybernetické útoky,
- poškození národního vědeckého a technického potenciálu,
- organizovaný zločin,
- krize velkého rozsahu v důsledku přírodních, zdravotních, technologických, průmyslových či náhodných rizik,
- útoky na francouzské občany v zahraničí.

Bílá kniha popisuje národní obrannou a bezpečnostní strategii, která stojí na dvou základních a vzájemně se doplňujících pilířích: Francie si zachová svoji suverenitu tím, že si ponechává prostředky k ovlivňování událostí a přispívá k mezinárodní bezpečnosti tím, že se snaží zajišťovat národní a mezinárodní legitimitu svých činností [37].

Neustálé změny v mezinárodním a bezpečnostním prostředí si žádají těsnější spojení mezi pěti základními strategickými funkcemi (definovanými v roce 2008), jimiž jsou:

- znalosti a předvídání,
- ochrana,
- prevence,
- zastrašování
- a zásah.

Jádrem francouzské obranné a bezpečnostní strategie je ochrana území státu, obyvatel a kontinuity základních funkcí státu, za kterou jsou odpovědné ozbrojené síly, ale také ústřední a územní orgány a veřejné a soukromé subjekty. Defenzivní jaderné zastrašování je prostředkem k ochraně životních zájmů před jakoukoliv agresí vedenou jiným státem či vydíráním. Zásah za hranicemi státu má 3 důvody, kterými jsou ochrana francouzských občanů žijících mimo území státu, obrana strategických zájmů Francie i jejích partnerů a spojenců a výkon mezinárodních povinností. Co se týče funkce znalostí a předvídání, závisí na ní schopnost suverénního rozhodování a nezávislého posuzování situací. Poslední funkcí je důvěryhodná prevence, na níž je obranná a bezpečnostní strategie postavena [37].

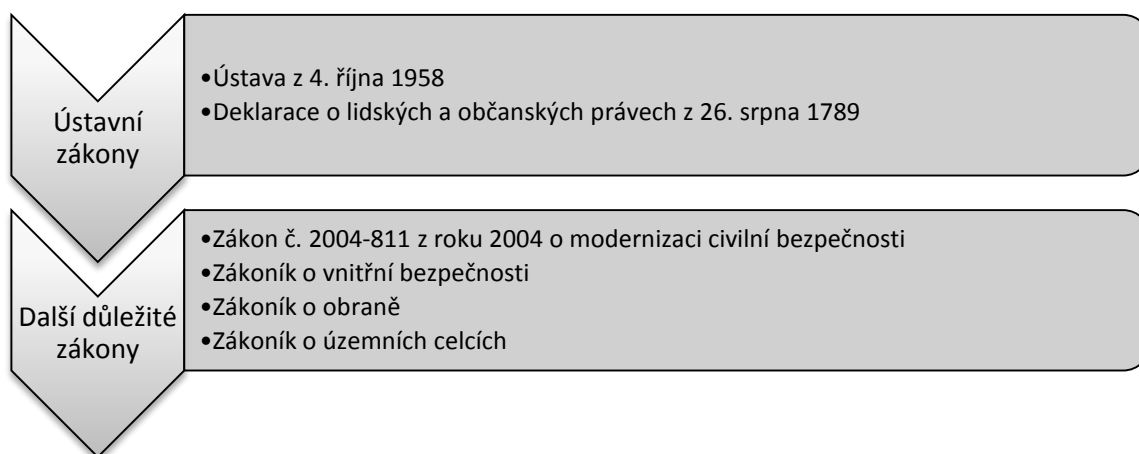
Strategii obrany a bezpečnosti nelze pojímat mimo rámec Severoatlantické aliance, ani Evropské unie. Ve strategickém prostředí, které je typické svojí nestabilitou a nejistotou, se nelze zaměřit na bránění výhradně svých životních zájmů a vzdát se tak odpovědnosti za

zajišťování globální bezpečnosti. Dle tohoto dokumentu není také žádoucí delegovat zajišťování bezpečnosti na USA a NATO, přestože je NATO považováno za jeden z pilířů francouzské obranné politiky. Francouzská strategie obrany a bezpečnosti lpí na suverenitě rozhodování, plném zapojení v NATO a proaktivním a ambiciózním postoji ve vztahu k EU [37].

Francie dále identifikuje hlavní rizika přírodního, zdravotního a technologického původu, a to pro každý z departementů. Pro její území, včetně těch zámořských, je definováno 11 přírodních hrozeb (laviny, vlny veder, hurikány, vulkanické erupce, lesní požáry, extrémní zima, povodně, sesuvy půdy, zemětřesení, bouře a tsunami), 3 zdravotní hrozby (epizootie, pandemie chřipky a virus Ebola), 5 technologických rizik (průmyslové havárie, jaderné havárie, těžební rizika, průtrž hrází a přeprava nebezpečného materiálu) a teroristické a kybernetické útoky [33].

4.2 Legislativní rámec a stěžejní dokumenty v rámci OO Francie

Základním kamenem francouzského systému civilní bezpečnosti je zákon č. 2004-811 z roku 2004 o modernizaci civilní bezpečnosti. Principy, struktura a rozdělení odpovědnosti mezi aktéry krizového řízení jsou specifikovány v několika zákonících – zákoníku o vnitřní bezpečnosti, zákoníku o obraně a zákoníku o územních orgánech. Zákoník o vnitřní bezpečnosti je právním předpisem, který byl vytvořen v roce 2012 s cílem shromáždit všechny právní předpisy týkající se vnitřní bezpečnosti. Nejdůležitější právní předpisy týkající se problematiky civilní bezpečnosti jsou shrnuty na následujícím Obrázku 11.

Obrázek 11: Základní právní předpisy Francie pro oblast civilní bezpečnosti

Zdroj: vlastní zpracování dle [11], [8], [9], [36], [10]

Zákon č. 2004-811 z roku 2004 o modernizaci civilní bezpečnosti (LOI n°2004-811 du 13 août 2004 de modernisation de la sécurité civile)

Zákon si klade za cíl mobilizovat všechny články zapojené do prevence a poskytování pomoci při technických haváriích či hrozbách přírodní či teroristické povahy. Uznává nebezpečí, které musí denně podstupovat hasiči v rámci své práce a při plnění svých úkolů. Zákon je založen na čtyřech myšlenkách. V první řadě se jedná o ideu, že civilní bezpečnost by měla být záležitostí všech (zvýšení povědomí obyvatelstva). Dále by mělo dojít ke zlepšení přípravy na nebezpečí (vytvoření Národní rady civilní bezpečnosti, zjednodušení havarijních a záchranných plánů), stabilizaci institucí hasičských a záchranných služeb departementu a podporování solidarity [78].

Většina článků tohoto zákona byla „zrušena“ vyhláškou č. 2012-351 z roku 2012 o legislativní části Zákoníku o vnitřní bezpečnosti. Jedná se však spíše o jejich „převod“ právě do Zákoníku o vnitřní bezpečnosti. Nicméně v platnosti nadále zůstala příloha zákona nazvaná Směr politiky civilní bezpečnosti, která se skládá z preambule a tří kapitol – Vypořádání se s riziky (znát, předvídat a připravit se), Přehodnocení pojmu ochrana obyvatelstva (potvrzení role občana v jádru civilní bezpečnosti) a Mobilizace všech prostředků (reakce na události).

Zákoník o vnitřní bezpečnosti (Code de la sécurité intérieure)

Jedná se o zákoník vytvořený v roce 2012, jehož účelem bylo shromáždit všechny zákony a právní předpisy týkající se vnitřní bezpečnosti. Jde o velmi rozsáhlý právní předpis sestávající z osmi knih dále členěných na hlavy, kapitoly, díly, pododdíly, odstavce, písmena a jednotlivé články [9].

Kniha VII nese název Civilní bezpečnost a zahrnuje obecná ustanovení definující poslání civilní bezpečnosti s pojednáními týkajícími se Národní rady civilní bezpečnosti a Departementální rady civilní bezpečnosti. Druhá hlava pojednává o aktérech civilní bezpečnosti, konkrétně o dobrovolných hasičích a sdruženích působících v této oblasti. Hlava třetí se zabývá všeobecnou ochranou obyvatelstva – prevencí rizik a povinnostmi civilní bezpečnosti, hlava čtvrtá nese název organizace pomoci a řešení krizí a obsahuje ustanovení týkající se operativního plánování (plán ORSEC, zvláštní zásahové plány) a záchranných operací. Pátá hlava se týká hodnocení a monitoringu, šestá hlava obsahuje ustanovení týkající se francouzských zámořských území a předmětem hlavy sedmé je zpravodajství Sdružení v oblasti civilní bezpečnosti [9].

Zákoník o územních celcích (Code général des collectivités territoriales)

Jedná se o velmi rozsáhlý právní předpis, jehož účelem je, stejně jako u výše zmíněného zákoníku o vnitřní bezpečnosti, shromáždit veškeré zákony a vyhlášky upravující tuto problematiku, tím snížit jejich počet a roztroušenost a zjednodušit tak přístup k právu. Je rozdělen do šesti částí věnovaných ustanovením týkajících se obcí, departementů, regionů, místní spolupráce a zámořských území [10].

Tento zákoník se v první části, knize IV, hlavě II věnuje departementálním požárním a záchranným službám SDIS a zabývá se mimo jiné jejich kompetencemi, organizací, financováním apod. [10].

Bílá kniha obrany a národní bezpečnosti 2013

Tato Bílá kniha je stěžejním strategickým dokumentem určujícím francouzskou obrannou strategii a strategii národní bezpečnosti s výhledem na následujících patnáct až dvacet let. Jedná se o rozsáhlý 137 stránkový dokument rozdělený do 7 kapitol, jejichž názvy poměrně jasně vystihují jejich obsah: Francie v novém strategickém prostředí; Základy strategie obrany a národní bezpečnosti; Stav světa; Strategické priority; Francouzské závazky vůči NATO a EU; Implementace strategie; Zdroje potřebné pro implementaci strategie [37].

4.3 Složení aktérů ochrany obyvatelstva ve Francii

Zákoník o vnitřní bezpečnosti uvádí: „Každý člověk se svým jednáním podílí na civilní bezpečnosti.“ Úkoly civilní bezpečnosti jsou však prováděny především profesionálními a dobrovolnými hasiči požárních a záchranných služeb [9].

Orgány krizového řízení ve Francii

Každá obec má svého starostu, který je zodpovědný za každodenní bezpečnost obyvatel na jejím území. V případě mimořádné události povolává místní záchranné prostředky, rozhoduje s cílem zabezpečit záchranu životů (evakuace), vyhodnocuje škody a zabezpečuje úkryt pro evakuované osoby. V případě mimořádné události mobilizuje veřejné i soukromé zdroje dostupné na území obce, koordinuje komunikaci mezi všemi články a poskytuje informace obyvatelům. Jeho povinností je také informovat prefekty departementu a obranné zóny [3].

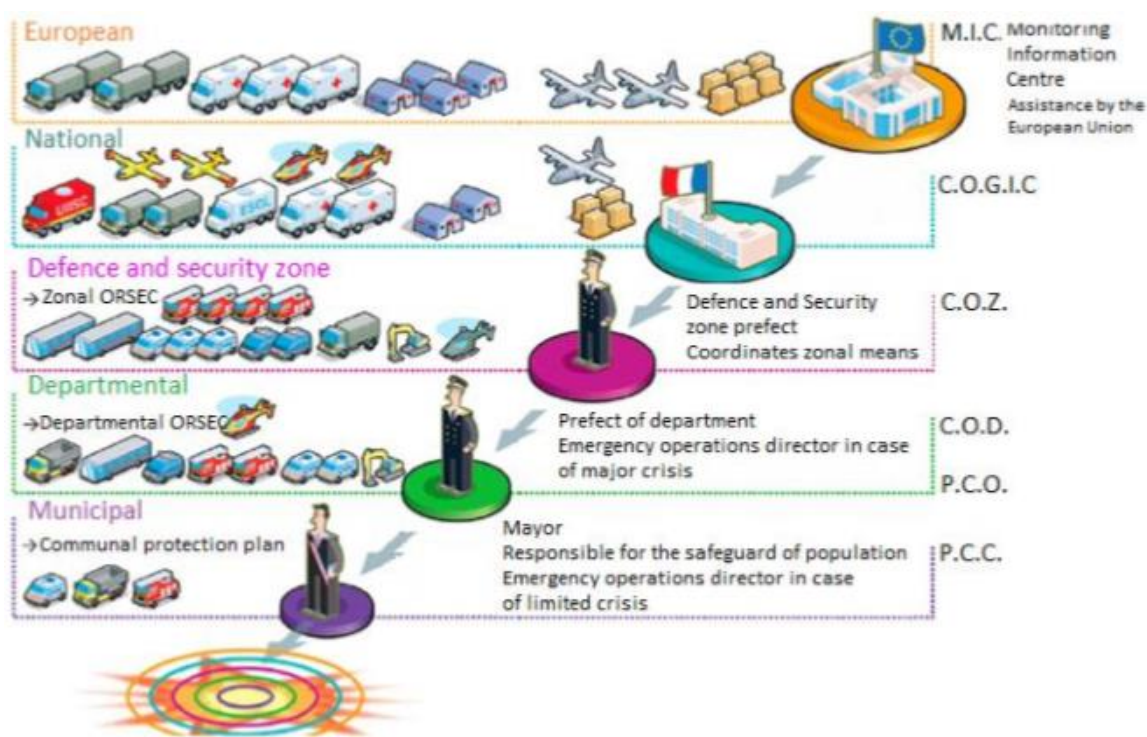
V případě, že mimořádná událost překročí hranice obce, nedisponuje-li obec dostatečnými prostředky k jejímu zvládnutí, zažádá-li starosta o pomoc či nějakým způsobem pochybí, přebírá záchranné operace prefekt departementu. Ten povolává a koordinuje záchranné

prostředky, které má na území departementu k dispozici (hasiči, policisté atp.). V rámci obce je však za informování, evakuování a ukrytí obyvatelstva odpovědný nadále starosta [3].

Zasáhne-li mimořádná událost více departementů, přebírá krizové řízení prefekt obranné zóny. Ten je odpovědný za přípravu a implementaci vnitrostátních bezpečnostních opatření, zejména pokud jde o civilní bezpečnost a krizové řízení, a dohlíží na činnost prefektů departementů [3].

V případě rozsáhlých krizí o politických a strategických krocích rozhodují prezident republiky a předseda vlády. Odpovědnost za operativní provádění operací krizového řízení nese ministerstvo vnitra [3].

Úrovně krizového řízení ve Francii znázorňuje Obrázek 12.

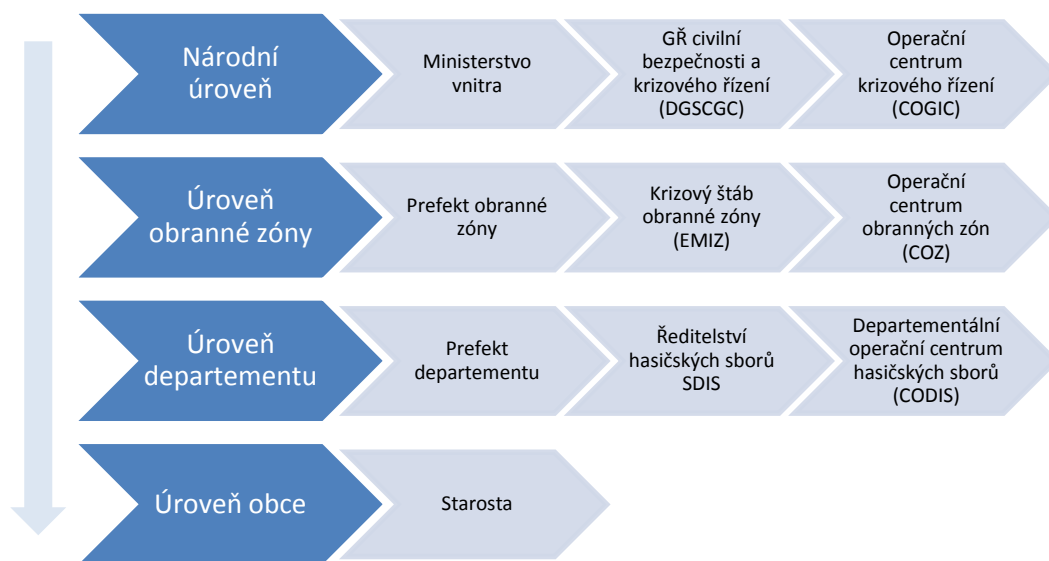

Obrázek 12: Úrovně krizového řízení ve Francii

Zdroj: [3]

Na národní úrovni se ochranou obyvatelstva zabývá ministerstvo vnitra, jehož organizačním článkem hrajícím nejdůležitější roli v této oblasti je Generální ředitelství civilní bezpečnosti a krizového řízení (DGSCGC). Operační složkou tohoto ředitelství je národní Operační centrum krizového řízení (COGIC), jež zajišťuje nepřetržitý monitoring rozsáhlých záchranných operací na národní úrovni a je odpovědné za informování ministra vnitra a státních orgánů. Prefekt obranné zóny má k dispozici Operační centrum obranné zóny (COZ), které zajišťuje koordinaci pomoci a záchranných operací pod jeho vedením. Na

departementální úrovni je pak Operační centrum departementu (COD) a Departementální operační centrum hasičských sborů (CODIS) [19]. Úrovně pro zajišťování ochrany obyvatelstva ve Francii jsou znázorněny následujícím Obrázkem 13.

Obrázek 13: Úrovně pro zajišťování ochrany obyvatelstva ve Francii

Zdroj: [19]

Na úrovni departementu a obranné zóny je povinnost vytvářet tzv. plán ORSEC, který je definován jako součást systému plánování obrany a civilní bezpečnosti. Jeho funkcí je organizovat mobilizaci, implementaci a koordinaci všech veřejných a soukromých osob podílejících se na obecné ochraně obyvatelstva. Vymezuje operativní rámec v průběhu krizí – specifikuje řetězec velení, výstražné a informační nástroje, systém komunikace mezi aktéry krizového řízení a předem určené úkoly. Zahrnuje obecná opatření použitelná pro různé druhy situací, ale také konkrétní opatření zaměřená na předem určená rizika [19].

Požární a záchranná služba ve Francii

Každý departement zřizuje, organizuje a financuje veřejnou instituci organizačně začleněnou pod ministerstvo vnitra, resp. Generální ředitelství civilní bezpečnosti a krizového řízení (DGSCGC), tzv. departementální požární a záchrannou službu (SDIS), pod kterou spadají jednotlivá požární a záchranná centra (CIS). Primárním úkolem požární a záchranné služby je prevence, ochrana a boj proti požárům. Mezi další úkoly patří [70]:

- prevence a posuzování nebezpečí v oblasti civilní bezpečnosti,
- příprava záchranných opatření a organizace záchranných prostředků,
- ochrana osob, majetku a životního prostředí,

- pomoc obětem při mimořádných událostech a katastrofách a jejich evakuace.

V čele SDIS je ředitel, který je pod dvojitým vedením – prefekta departementu a předsedy představenstva SDIS. SDIS je odpovědné za analýzu rizik a implementaci záchranných zařízení, organizuje činnosti všech požárních a záchranných center (CIS) na území departementu. Disponuje Operačním centrem (CODIS), které koordinuje zásahy a Centrum příjmu poplachu (CTA), které slouží k přijímání tísňových volání na linku 18, případně v některých departementech i na linku 112 [70].

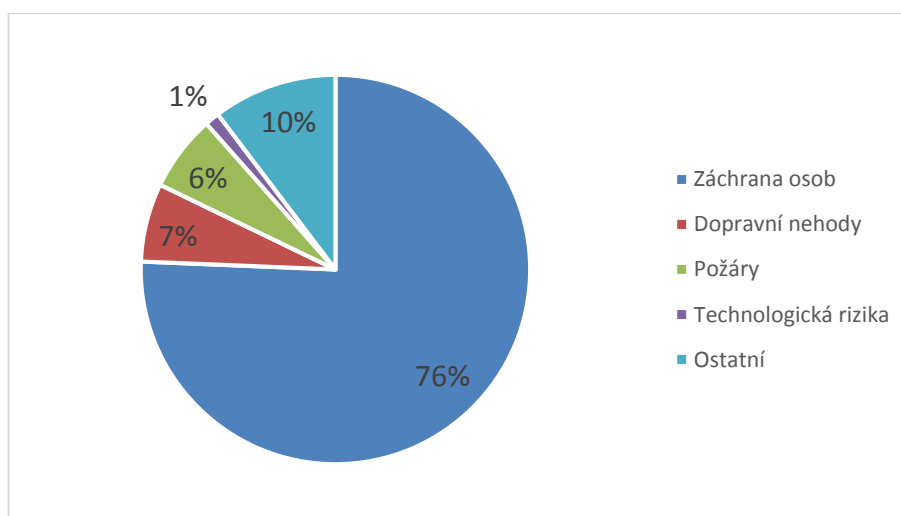
Francouzské území je chráněno civilními profesionálními a dobrovolnými hasiči, s výjimkou měst Paříž a Marseille, kde působí vojenské hasičské jednotky. Jedná se o Hasičskou brigádu města Paříž a Útvar námořních hasičů Marseille. Počet hasičů uvádí následující Tabulka 5 [70].

Tabulka 5: Počet hasičů ve Francii k 31. 12. 2014

Počet hasičů k 31. 12. 2014	
Vojenští hasiči	12 300
Profesionální hasiči	40 800
Dobrovolní hasiči	193 800
Celkem	246 900

Zdroj [15]

V roce 2014 bylo hasiči provedeno celkem 4 294 400 zásahů. Procentuální podíly jednotlivých příčin zásahů na celkovém počtu zobrazuje následující graf (Obrázek 14) [15].

Obrázek 14: Podíl příčin zásahů francouzských hasičů na jejich celkovém počtu

Zdroj: [15]

Jedním z funkčních útvarů SDIS je i zdravotnická a lékařská záchranná služba (SSSM). Ta se skládá z hasičů lékařů, zdravotních sester, lékárníků, veterinářů, případně i psychologů. Mezi její úkoly definované zákoníkem o územních celcích patří sledování fyzické kondice hasičů, zajišťování vstupní lékařské prohlídky pro hasiče, lékařská pomoc při zásazích požární a záchranné služby, výcvik hasičů na záchranu obyvatel a další. Pracovníci SSSM představují 5 % z celkového počtu hasičů a z 95 % se jedná o hasiče dobrovolné. Z celkového počtu provedených zásahů se SSSM podílela na 6 %, přičemž šlo především o záchranu osob a dopravní nehody [1], [15].

Služba pro koordinaci urgentní mobilní reanimace (SAMU)

SAMU je hlavní francouzská pohotovostní služba organizující ošetření mimo nemocnici. Hlavním prvkem SAMU je centrum přijímání tísňových hovorů na linku 15, které je situováno v rámci hlavní nemocnice každého departmentu, obvykle je součástí budovy urgentního příjmu a jednotky intenzivní péče. Centrum přijímání hovorů je obsluhováno samotnými doktory či vyškoleným zdravotnickým personálem. Ti jsou v závislosti na okolnostech schopni zajistit dopravu do nemocnice, domácí návštěvu lékaře či lékařskou pomoc po telefonu. Ve Francii neexistuje veřejná záchranná služba, převozy do nemocnic jsou tak zajišťovány prostřednictvím soukromých záchranných služeb, nemocničních vozidel a v případě nouze také pomocí záchranného vrtulníku [23].

SAMU plní následující úkoly [38]:

- zajišťuje nepřetržitý příjem tísňových volání na linku 15,
- na základě hovoru zajišťuje nejvhodnější reakci,
- zajišťuje dostupnost nemocničních zařízení (veřejných či soukromých) v závislosti na stavu pacienta,
- organizuje dopravu do nemocničního zařízení prostřednictvím veřejné či soukromé záchranné služby,
- zajišťuje přijetí pacienta.

Ve Francii je v provozu asi 100 SAMU center, na každý department tedy připadá jedno centrum, pro asi 600 pohotovostí [67].

Služba mobilní urgentní reanimace (SMUR)

SMUR je pohotovostní lékařská služba koordinovaná službou SAMU. Tato služba sestává z lékařského týmu, vozidel a jejich vybavení, kteří na žádost SAMU zasahují mimo

nemocnici na místě události. Osádka vozidla, vybaveného prostředky nezbytnými pro stabilizaci či resuscitaci, je ve složení lékař, zdravotní sestra a řidič [34].

Úkolem SMUR je [35]:

- poskytnout maximální možnou péči zraněnému v místě události,
- společně se SAMU určit optimální nemocniční zařízení pro příjem zraněného,
- předat pacienta v co nejlepším zdravotní a psychickém stavu,
- případně zabezpečit přesun z jedné nemocnice do druhé.

Jednotky SMUR mají své stanoviště obvykle ve vybraných nemocnicích zvolených tak, aby bylo zabezpečeno rovnoměrné pokrytí území z hlediska dojezdové vzdálenosti [35].

Francouzský Červený kříž

Francouzský Červený kříž je podle tradice především dobrovolnickou organizací. Je neziskovou organizací poskytující humanitární, zdravotní, sociální a výcvikové služby. Své poslání plní prostřednictvím silného týmu s 18 000 zaměstnanci a 56 000 dobrovolníky, kteří každý den jednají podle zásady solidarity, usilují o pevné charitativní principy vedoucí k poskytování podpory, hmatatelným výsledkům a dlouhodobým řešením [12].

Francouzský Červený kříž je přítomen na celém území státu a jeho dobrovolníci jsou rozděleni do 20 regionálních, 108 departementálních a 910 místních jednotek [13].

5 KOMPARACE ZAJIŠŤOVÁNÍ OO VE VYBRANÝCH ZEMÍCH

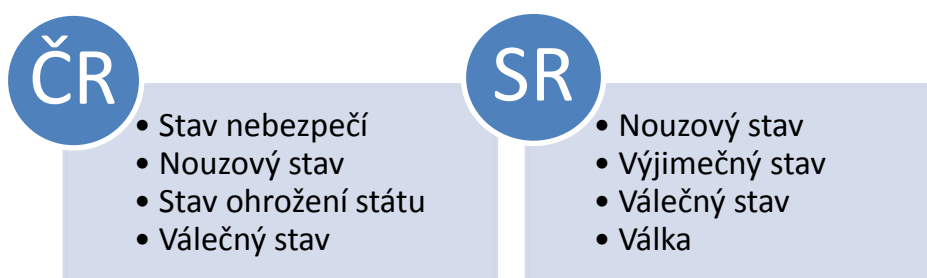
V této části bude na základě poznatků z předešlých kapitol provedena komparace ochrany obyvatelstva ve zkoumaných státech, jejímž cílem bude zjištění základních rozdílů. Dále bude tato komparace sloužit jako podklad pro následné návrhy a doporučení pro ČR. Nejprve bude srovnána legislativní úprava ochrany obyvatelstva, dále pak její aktéři se zvláštním důrazem na hasiče, jakožto jsou jedny z nejdůležitějších účastníků zajišťování ochrany obyvatelstva.

5.1 Komparace legislativy a strategických dokumentů

Právní předpisy ČR, SR a Francie

V ČR byla pro bezpečnostně-krizovou problematiku v roce 2000 vytvořena tzv. „krizová legislativa“, jejíž součástí je zákon o IZS, zákon o krizovém řízení a zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Řadí se zde také zákon o HZS ČR, jehož původní verze z roku 2000 byla v nedávné době zrušena a nahrazena zákonem novým s platností od 1. 1. 2016.

Česká i slovenská legislativa týkající se problematiky ochrany obyvatelstva je na první pohled velice podobná. Nejvýraznějším rozdílem se jeví legislativní zakotvení krizových stavů. Slovenská úprava je podstatně ucelenější, neboť všechny krizové stavy jsou upraveny jediným zákonem – ústavním zákonem č. 227/2002 Sb., o bezpečnosti státu v období války, válečného stavu, výjimečného stavu a nouzového stavu, kdežto v ČR je tato problematika upravena hned ve třech zákonech – v Ústavě ČR, v ústavním zákonu o bezpečnosti ČR a v zákonu o krizovém řízení. Krizové stavy v ČR a SR srovnává Obrázek 15.

Obrázek 15: Srovnání krizových stavů v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování dle [29], [76]

Oba státy mají téměř identický zákon o IZS, který v obou případech upravuje jeho organizaci, úkoly a působnost orgánů státní správy a záchranných složek, koordinaci činností a práva a povinnosti právnických a fyzických osob. Slovenská verze navíc upravuje linku tísňového volání a operační střediska tísňového volání. Hasičský záchranný sbor je v obou státech také upraven samostatným zákonem, který tyto sbory zřizuje a dále určuje jejich

postavení, úkoly, organizační členění, řízení a práva a povinnosti příslušníků. Ten český je však oproti slovenskému z roku 2001 podstatně aktuálnější. Taktéž oba státy disponují zákonem o požární ochraně, resp. o ochraně před požáry. Českému zákonu č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení odpovídá na druhé straně zákon č. 387/2002 Sb., o řízení státu v krizových situacích mimo období války a válečného stavu, které upravují působnost a pravomoci státních orgánů a orgánů územích celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace.

Ve Francii civilní bezpečnost prošla v roce 2004 reformou, kdy v platnost vešel nový zákon o modernizaci civilní bezpečnosti, jehož cílem byla aktualizace dosavadních principů civilní bezpečnosti. Nicméně v roce 2012 následovalo přijetí zákoníku o vnitřní bezpečnosti (Code de la sécurité intérieure), jehož účelem bylo shromáždit veškeré zákony týkající se této problematiky, čímž došlo ke „zrušení“ dílčích zákonů či přesunu většiny jejich článků právě do tohoto zákoníku, včetně již zmiňovaného zákona o modernizaci civilní bezpečnosti. Co se týče požárních a záchranných služeb, jejich zastřešujícím legislativním dokumentem je zákoník o územních celcích (Code général des collectivités territoriales). Druhá hlava knihy IV tohoto zákoníku pojednává právě o požárních a hasičských službách, jejich kompetencích, organizaci, financování a dalším. Česká legislativní úprava je oproti francouzské poměrně jednoduše a přehledně zpracovaná, naopak francouzská úprava je velmi rozsáhlá, což působí zdánlivě komplikovaně a nepřehledně. Zmatečně však působí zákony, které „zůstaly“ po převedení většiny jejich článků pod zákoník, neboť dále existují, avšak s velice malým počtem článků.

Bezpečnostní strategie a Bílá kniha v rámci ČR, SR a Francie

Základním strategickým dokumentem zabývajícím se problematikou ochrany obyvatelstva a celkově bezpečnosti je jak v ČR, tak i SR Bezpečnostní strategie, které jsou blíže rozebrány v kapitolách 2.2 a 3.2. Co se týče samotného obsahu, oba dokumenty jsou pojaty velmi podobně a v obou případech se zabývají aktuálním bezpečnostním prostředím, vytyčují životní a strategické zájmy, identifikují nejvýznamnější hrozby a stanovují bezpečnostní politiku státu. V případě SR je však již nezbytně nutná aktualizace, neboť byl tento dokument vydán v roce 2005 a především bezpečnostní prostředí a potenciální hrozby neodpovídají aktuální situaci. Oba státy disponují také Bílou knihou o obraně, která přebírá obecné informace právě z Bezpečnostní strategie a dále se zaměřuje převážně na analýzu stavu ministerstva obrany a ozbrojených sil a vymezuje konkrétní cíle pro jejich stabilní rozvoj, včetně časových termínů pro jejich plnění.

Ve Francii je základním strategickým dokumentem Bílá kniha obrany a národní bezpečnosti (Livre blanc sur la défense et la sécurité nationale), která je podstatně obsáhlejší a konkrétnější než Bezpečnostní strategie v případě ČR. Upravuje jak bezpečnostní prostředí, národní bezpečnostní zájmy, bezpečnostní politiku, tak i samotnou armádu, čímž prakticky vytváří komplexní strategický bezpečnostní dokument. Jak již bylo zmíněno, v případě ČR je tato problematika rozdělena do dvou dokumentů, což zapříčiňuje místy duplicitní úpravu.

Tabulka 6: Srovnání hrozeb identifikovaných strategickými bezpečnostními dokumenty

Bezpečnostní strategie ČR 2015	Bílá kniha o obraně SR 2013	Bílá kniha obrany a národní bezpečnosti Francie 2013
Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodně-právních závazků;	Posilňování vojenského potenciálu mimo euroatlantický prostor při snižování výdajů na obranu států NATO a EU;	Agrese jiného státu namířená proti území Francie;
nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí;	státy nerespektující mezinárodní právo, realizující agresivní zahraniční politiku a vyvíjející zbraně hromadného ničení;	teroristické útoky;
terorismus;	přetrvávající a nově vznikající konflikty mimo euroatlantický prostor;	kybernetické útoky;
šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů;	masová nelegální migrace;	poškození národního vědeckého a technického potenciálu;
kybernetické útoky;	ohrožení plynulosti dodávek strategických surovin;	šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů;
negativní aspekty mezinárodní migrace;	rozmisťování raketových systémů v bezprostředním sousedství členských států NATO;	organizovaný zločin;
extremismus a nárůst internetnického a sociálního napětí;	terorismus;	krize velkého rozsahu v důsledku přírodních, zdravotních, technologických, průmyslových či náhodných rizik;
organizovaný zločin;	narušení kritické infrastruktury;	útoky na francouzské občany v zahraničí.
ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury;	prohlubování problémů v evropské hospodářské a měnové unii;	
přerušení dodávek strategických surovin nebo energie;	extremismus a vyvolání rozsáhlých nepokojů na území SR;	
pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.	kybernetické útoky;	
	aktivity cizích zpravodajských služeb zaměřených proti zájmům SR;	
	organizovaný zločin;	
	živelní pohromy, havárie a katastrofy.	

Zdroj: vlastní zpracování dle [53], [41], [37]

Tabulka 6 uvádí hrozby vytyčené ve strategických bezpečnostních dokumentech jednotlivých států. Pro ČR byla dána přednost Bezpečnostní strategii před Bílou knihou z důvodu, že se jedná o novější dokument, který aktualizoval bezpečnostní hrozby vytyčené v roce 2011. V případě SR byla poslední verze Bezpečnostní strategie SR vydána před 11 lety, což je pro vývoj bezpečnostního prostředí poměrně dlouhá doba. Pro srovnání byla tedy zvolena podstatně novější Bílá kniha.

Z Tabulky 6 je patrné, že Francie, ač je z vybraných států jednoznačně nejvýznamnějším aktérem světového dění, má ve své Bílé knize identifikován nejmenší počet hrozeb. V případě ČR a SR jsou hrozby pojaty konkrétněji, což má za následek i jejich vyšší počet. Je možné najít mnoho shodných hrozeb, ale objevují se i individuálně pojaté, jako například přímá agrese jiného státu vůči Francii a útoky na její občany za hranicemi či rozmístování raketových systémů, aktivity cizích zpravodajských služeb a prohlubování problémů v evropské hospodářské a měnové unii určených Slovenskem.

5.2 Komparace složení aktérů ochrany obyvatelstva

Jedním z nejvýznamnějších nástrojů pro zajišťování ochrany obyvatelstva je v ČR tzv. IZS, který vznikl v roce 2000 jako systém pro koordinaci jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Na Slovensku tento systém vznikl o 2 roky později. V obou státech jsou určeny jak základní, tak i ostatní složky IZS, ale jejich skladba se mírně liší. Pro srovnání jsou v Tabulce 7 uvedeny základní i ostatní složky IZS obou států. Co se týče Francie, IZS zde, i přes určitou míru spolupráce mezi hasiči a záchrannou službou, v tomto smyslu neexistuje.

Na Slovensku působí v IZS kromě základních a ostatních složek zvlášť Policejní útvary. V základních složkách IZS má SR oproti ČR zařazené kontrolní a chemické laboratoře civilní ochrany, Horskou záchrannou službu a Báňskou záchrannou službu. Poslední dvě zmíněné v ČR spadají pod ostatní záchranné sbory zařazené v ostatních složkách IZS. Naopak JPO zařazené do plošného pokrytí kraje jsou v ČR součástí základních složek, na rozdíl od slovenských hasičských jednotek.

Ministerstvo vnitra SR však vypracovalo novou Koncepti organizace, fungování a rozvoje IZS v SR na roky 2011 – 2015, která analyzuje jeho současný stav a navrhuje řešení. Tento fakt, společně se zkušenostmi z řešení povodní v roce 2010, lze považovat za určitý náznak, že IZS SR nefunguje zcela tak, jak se očekává. Dle zmíněné analýzy současného stavu se objevují nedostatky v podobě nevyhovující organizační struktury, příliš všeobecné legislativy,

nejednotné komunikační a informační infrastruktury základních složek IZS, různorodosti úrovně příjmu tísňových volání, nedostatečné funkce propojení mezi IZS a orgány krizového řízení a další [52].

Tabulka 7: Srovnání základních a ostatních složek IZS v ČR a SR

Česká republika	Slovenská republika
Základní složky IZS	
– Hasičský záchranný sbor ČR	– Hasičský a záchranný sbor
– JPO zařazené do plošného pokrytí kraje	– poskytovatelé záchranné zdravotnické služby
– poskytovatelé zdravotnické záchranné služby	– kontrolní chemické laboratoře civilní ochrany
– Policie ČR	– Horská záchranná služba
	– Báňská záchranná služba
Ostatní složky IZS	
– ozbrojené síly	– Armáda SR
– ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory	– hasičské sbory
– ostatní záchranné sbory	– jednotky civilní ochrany
– orgány ochrany veřejného zdraví	– pracoviště vykonávající státní dozor
– havarijní, pohotovostní a jiné služby	– obecní policie
– zařízení civilní ochrany	– Slovenský Červený kříž
– neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím	– jiné právnické a fyzické osoby, jejichž činností je poskytování pomoci při ochraně života, zdraví a majetku
Zvlášť vyčleněné složky IZS	
	– Policejní útvary

Zdroj: vlastní zpracování dle [87], [86]

5.2.1 Komparace hasičských sborů v rámci ČR, SR a Francie

Pro bližší srovnání byly dále vybrány hasičské sbory, neboť při ochraně obyvatelstva hrají v každém ze států jednu z nejdůležitějších rolí. V Tabulce 8 je pro přehled uvedena rozloha a přibližný počet obyvatel států, který byl dále použit pro přepočítání vybraných údajů na 100 000 obyvatel.

Tabulka 8: Srovnání počtu obyvatel a rozlohy států

Kritérium	Česká republika	Slovenská republika	Francie
Počet obyvatel (přibližně)	10 500 000	5 400 000	64 000 000
Rozloha [km²]	78 866	49 035	547 030

Zdroj: vlastní zpracování dle [63], [21], [20]

Organizační struktura hasičů v ČR, SR a Francii

Ve všech srovnávaných státech jsou vrcholné orgány hasičů v gesci ministerstva vnitra. Rozdíl je však v jejich zřizovateli, neboť v ČR i SR jsou hasiči zřizováni státem, zatímco ve Francii tuto úlohu plní departement. Co se týče samotné organizační struktury hasičů, byla vytvořena Tabulka 9, která srovnává řídicí orgány českých, slovenských a francouzských hasičů dle jednotlivých úrovní řízení. Čísla uvedená v závorkách uvádí jejich počet na území daného státu.

Tabulka 9: Srovnání řídicích orgánů hasičů ČR, SR a Francie dle úrovně řízení

Úroveň	Česká republika	Slovenská republika	Francie
Národní	Ministerstvo vnitra		
	GŘ HZS ČR	Prezidium HaZZ	GŘ civilní bezpečnosti a krizového řízení (DGSCGC)
Vyšší územní samosprávný celek	Krajská ředitelství (14)	Krajská ředitelství (8)	Ředitelství SDIS (96)
		Okresní ředitelství (49)	
Zásahové jednotky	Hasičské stanice (241)	Hasičské stanice (109)	Požární a záchranná centra (7 015)

Zdroj: vlastní zpracování dle [79], [48], [70])

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, úrovně řízení hasičů jsou v jednotlivých státech srovnatelné. Vrcholným orgánem hasičů ČR je generální ředitelství HZS ČR, pod které spadá 14 krajských ředitelství. HZS krajů operují na 241 hasičských stanicích rozmístěných po celém území státu, se zásahovými jednotkami kategorie JPO I s 10 569 profesionálními hasiči. Příklad organizační struktury HZS kraje viz Příloha A.

V případě SR je organizační struktura tvořena Prezidiem HaZZ, které řídí 8 krajských ředitelství. Pod každé krajské ředitelství dále spadá několik okresních ředitelství a hasičských jednotek. Tyto profesionální hasičské jednotky jsou rozmístěné celkem na 109 hasičských stanicích po celém území SR. Zde je možné vidět první rozdíl ve srovnání s ČR, neboť SR má své území stále členěno na okresy, čímž vzniká jedna úroveň řízení navíc oproti ČR. Organizační strukturu HaZZ je obsažena v Příloze B.

Ve Francii je řídicím orgánem hasičů ředitelství SDIS, které organizačně spadá pod Generální ředitelství civilní bezpečnosti a krizového řízení (DGSCGC). Pod SDIS dále spadají jednotlivá požární a záchranná centra (CIS), kterých se na území Francie nachází 7 015 (pro konkrétní příklad organizační struktury SDIS viz Příloha C). Již podle počtu

zásahových jednotek lze právě zde najít pravděpodobně největší rozdíl mezi českými a francouzskými hasiči. V případě Francie se totiž ve zmíněných požárních a záchranných centrech (CIS) nachází jak profesionální, tak dobrovolní hasiči, přičemž na žádné další (nižší) úrovni dobrovolné jednotky, na rozdíl od ČR, zřizovány nejsou.

Dobrovolní hasiči v ČR, SR a Francii

V ČR jsou kromě již zmíněných jednotek HZS kraje povinně zřizovány další hasičské jednotky. Tato povinnost je dána obcím a některým právnickým či podnikajícím fyzickým osobám, čímž vznikají jednotky SDH obcí, SDH podniků a HZS podniků. Působnost těchto jednotek je zpravidla v místě zřizovatele, tedy v rámci obce či příslušného podniku a jejich členy jsou dobrovolní hasiči. Podrobněji byly tyto jednotky popsány v kapitole 2.3. Těchto jednotek se v ČR v současné době nachází 7 303 a sdružují 72 987 dobrovolných hasičů.

Jak již bylo naznačeno výše, Francie má pro zapojování dobrovolných hasičů do hasičských jednotek zcela jiný systém. Požární a záchranná centra (CIS) se skládají jak z profesionálních, tak i dobrovolných hasičů, a to bez jakéhokoliv pevně daného poměru. Ojedinelé nejsou ani případy, kdy jsou CIS složeny pouze z dobrovolných hasičů [68].

Vybrané údaje o hasičích v ČR, SR a Francii

Následující Tabulka 10 uvádí údaje o počtu a struktuře hasičů a počtu jejich zásahů. Pro názornou komparaci byl pro vybrané údaje zvolen přepočet na 100 000 obyvatel. V případě SR se však některé údaje bohužel nepodařilo nalézt, v tabulce jsou nahrazeny značkou „N/A“.

Tabulka 10: Srovnání počtu a struktury hasičů a počtu jejich zásahů

Kritérium	Česká republika		Slovenská republika		Francie	
	celkem (2015)	na 100 tis. obyvatel	celkem (2012)	na 100 tis. obyvatel	celkem (2014)	na 100 tis. obyvatel
Počet hasičů	84 460	804	N/A	N/A	246 900	386
- z toho profesionální	10 569	101	4 144	77	40 800	64
- z toho dobrovolní	73 439	699	N/A	N/A	193 800	303
- z toho vojenští	452	4	N/A	N/A	12 300	19
Počet hasičů na 1 tis. obyv.		8		N/A		4
Počet zásahů	160 484	1 528	56 952	1 055	4 294 400	6 710
- k požárům	43 943	419	17 803	330	270 900	423
- k dopravním nehodám	29 604	282	30 157	558	279 500	437
- k technickým haváriím	74 529	710			51 900	81

Zdroj: vlastní zpracování dle [56], [61], [15]

Z výše uvedené tabulky je patrné, že rozdíl v počtu zásahů u dopravních nehod a požárů přepočtený na 100 000 obyvatel není ve srovnání s Francií příliš velký, nicméně celkový počet zásahů je v případě Francie až čtyřikrát vyšší. Tento obrovský rozdíl je způsoben faktem, že 76 % všech zásahů francouzských hasičů probíhá za účelem záchranu osob, kterou ve většině případů v ČR zajišťuje zdravotnická záchranná služba.

Zajímavým údajem je také dvakrát vyšší počet hasičů na obyvatele v ČR oproti Francii, u SR se podařilo vypátrat pouze počet profesionálních hasičů, který je ve srovnání s Francií překvapivě také vyšší. Jisté vysvětlení lze však vyčíst ze statistické ročenky HZS ČR, kde je uvedeno, že v roce 2015 z celkového počtu 7 078 jednotek SDH obcí celá polovina neprovedla jediný zásah a 945 jednotek zasahovalo pouze jednou [56].

Následující Tabulka 11 srovnává výdaje na hasičské jednotky, přímé škody způsobené požáry a ve vztahu k nim i uchráněné hodnoty.

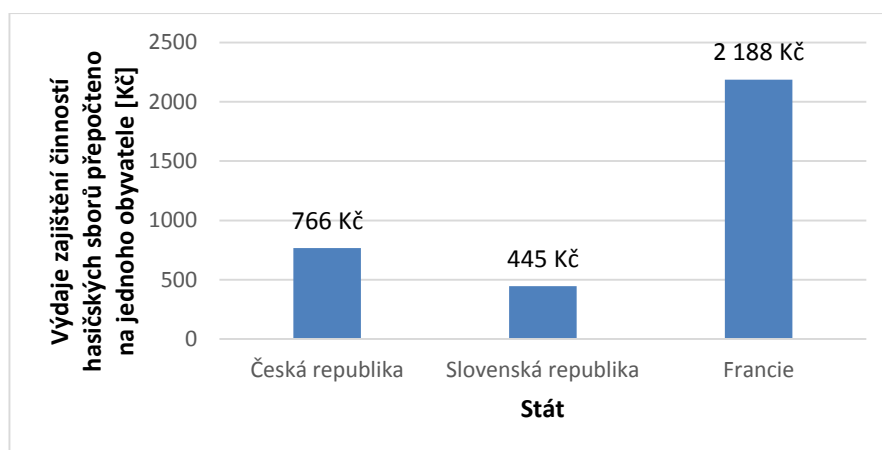
Tabulka 11: Srovnání vybraných ekonomických ukazatelů

Kritérium	Česká republika (2015)	Slovenská republika (2012)	Francie (2014)
HDP v běžných cenách [mld. Kč]	4 445,500	1 946,866	57 917,917
Výdaje celkem na hasičské sbory [mld. Kč]	8,049	2,405	133,137
Přímé škody způsobené požáry [mld. Kč]	2,496	1,119	N/A
Uchráněné hodnoty u požárů [mld. Kč]	11,093	8,380	N/A

Zdroj: vlastní zpracování dle [56], [61], [15], [22]

Z pohledu vybraných ekonomických ukazatelů představovaly v ČR škody vzhledem k HDP jedny z nejnižších hodnot ve srovnání se zahraničím. Tento efekt lze vysvětlit místem dislokace nejbližší JPO, které bylo ve více než 60 % případů vzdáleno do 5 km od místa mimořádné události [56].

Na základě celkových výdajů uvedených výše v Tabulce 11 byl sestaven graf (Obrázek 16), který pro srovnání znázorňuje výdaje na jednoho obyvatele.

Obrázek 16: Srovnání výdajů na hasiče přepočtené na 1 obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování dle [56], [61], [15]

Z grafu jasně vyplývá, že výdaje na jednoho obyvatele jsou ve Francii téměř třikrát vyšší než v ČR, a to i přes fakt, že 78 % francouzských hasičů tvoří dobrovolníci.

Příjem tísňových volání v ČR, SR a Francii

V ČR je pro příjem tísňových volání na linky 150 a 112 zřízeno 14 telefonních center tísňového volání v krajských ředitelstvích HZS, pod tzv. krajská operační a informační střediska (KOPIS). Mezi další úkoly KOPIS patří vyhodnocování zpráv o mimořádných událostech, vysílání sil a prostředků JPO a jednotek IZS, varování a vyrozumění obyvatelstva a další.

Na Slovensku je v současné době zřízeno 8 operačních středisek na krajské úrovni a 51 operačních středisek na okresní úrovni. Ta krajská se nachází v koordinačních střediscích IZS, přičemž plní úkoly v rámci příjmu tísňových volání na linku 150 i 112 a zajišťují přenos informací o mimořádných událostech, vysílají síly a prostředky hasičských jednotek i z více okresů, plní smluvní podmínky v rámci spolupráce složek IZS a další. Okresní operační středisko je zřizováno zpravidla na hasičské stanici v sídle okresního ředitelství, na ostatních stanicích jsou pak zřizovány ohlašovny požáru. Plní stejné úkoly jako krajské operační středisko, avšak přijímá tísňová volání pouze na číslo 150 a disponuje pouze s prostředky v rámci daného okresu. Nicméně v roce 2011 byla schválena Koncepce organizace, fungování a rozvoje IZS v SR na roky 2011 – 2015, která analyzuje současný stav IZS a navrhuje řešení, mimo jiné navrhuje integraci operačních středisek z okresní na krajskou úroveň [52].

Ve Francii je tísňové volání na linku 18 směrováno do centra příjmu poplachu (CTA), jehož úkolem je vyhodnotit situaci a zalarmovat příslušné požární a záchranné centrum (CIS), které zajistí samotný výjezd k místu události. Následně informuje i operační centrum

(CODIS), jehož úkolem je koordinace zásahů. Provoz tísňové linky 112 není ve Francii organizován jednotně, v některých departementech je její obsluha zajišťována hasiči prostřednictvím již zmíněného CTA, nebo záchrannou službou SAMU, v závislosti na rozhodnutí prefekta [71].

Zjištěné rozdíly v zajišťování tísňových linek ve vybraných státech shrnuje Tabulka 12.

Tabulka 12: Rozdíly v zajišťování tísňových linek

	Česká republika	Slovenská republika	Francie
Zajišťování linky 112	hasiči	hasiči	hasiči/SAMU
Úrovně zřizování operačních středisek pro příjem tísňových volání	kraj	kraj okres	departement

Zdroj: vlastní zpracování dle [71], [52], [30]

5.3 Návrhy a doporučení na základě provedené komparace

Česká legislativa týkající se ochrany obyvatelstva je poměrně snadno srovnatelná s legislativou SR. Určitý prostor pro zlepšení je však možné najít v legislativní úpravě vyhlásování krizových stavů v ČR. Jak již bylo zmíněno v komparační části, na Slovensku je vyhlásování krizových stavů upraveno jediným zákonem, kdežto v ČR hned třemi. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR upravuje podmínky vyhlásování pouze dvou ze čtyř krizových stavů a je v platnosti celých 18 let. Doporučením pro zlepšení současné úpravy je vytvoření zcela nového zákona upravujícího bezpečnost ČR, zejména pak vyhlásování krizových stavů, včetně omezení práv a svobod plynoucích z jejich vyhlášení. Tím by současně vznikla úprava splňující kritéria aktuálnosti, přehlednosti a ucelenosti dané problematiky.

Ve srovnání s francouzskou právní úpravou se česká jeví na první pohled jako přehlednější a jednodušší, avšak na druhou stranu působí dojmem určité roztroušenosti. Velmi rozsáhlá francouzská úprava v podobě zákoníku o vnitřní bezpečnosti, jenž se snaží sdružit úpravu celé problematiky do jediného právního předpisu, však v konečném důsledku znesnadňuje orientaci a je velmi náročná pro čtenáře. V potaz lze vzít také fakt, že ač jsou například hasičské jednotky ve Francii nepostradatelným aktérem zajišťování vnitřní bezpečnosti, jsou upravovány zákoníkem o územích celcích. Z toho plyne, že přes tuto provázanost nelze zajistit zcela kompletní logickou úpravu této problematiky. Z těchto důvodů nejsou pro ČR doporučována v tomto ohledu žádná opatření.

Co se týče strategických dokumentů v oblasti bezpečnosti, i přesto, že by bylo možné na základě vzájemné komparace s Francií doporučit sloučení Bezpečnostní strategie a Bílé

knihy, čímž by byla odstraněna duplicitní úprava zejména východisek pro bezpečnostní politiku, je navrhováno zachování obou dokumentů. Důvodem je menší význam českých ozbrojených sil pro zajišťování bezpečnosti státu, než je tomu v případě Francie, která je jedním z nejvýznamnějších aktérů ovlivňujících bezpečnost v globálním měřítku. Pro ČR se tedy jeví jako vhodné zachovat Bezpečnostní strategii jako stručný, avšak výstižný a přehledný základní strategický bezpečnostní dokument a Bílou knihu jako určitý plán pro rozvoj rezortu obrany včetně ozbrojených sil.

Vzhledem k existenci IZS jak v ČR, tak i SR, byl právě tento systém vybrán pro komparaci aktérů na poli ochrany obyvatelstva. ČR disponuje dobře fungujícím IZS, který má kvalitní ukotvení v samostatném zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS. Oba státy mají pro své potřeby stanoveny základní a ostatní složky pro řešení mimořádných událostí, jejichž činnost je prostřednictvím IZS koordinována. Již zde jsou patrné rozdíly, nicméně jde o volbu na základě specifických potřeb v podmínkách daného státu, tudíž nelze stanovit optimální složení aktérů obou složek. Klíčový je ale fakt, že IZS v SR trpí určitými nedostatky, což je možné tvrdit na základě vytvořené Koncepce organizace, fungování a rozvoje IZS v SR na roky 2011 – 2015, která tyto nedostatky na základě analýzy identifikuje.

Součástí komparace byly dále hasičské jednotky, které patří mezi nejdůležitější aktéry zajišťování ochrany obyvatelstva ve všech srovnávaných zemích. Výrazným rozdílem mezi řídicími orgány hasičů byla existence okresních ředitelství v SR, která jsou dalším článkem mezi krajskou úrovní řízení a samotnými hasičskými stanicemi. Pro potřeby ČR však z tohoto neplynou žádná doporučení, neboť právě tato úroveň řízení byla před 13 lety v ČR zrušena. Nejvýraznější rozdíl lze však najít mezi fungováním dobrovolných hasičů v ČR, případně SR a ve Francii. Zatímco v ČR jsou poměrně výrazně odlišováni profesionální a dobrovolní hasiči, ve Francii funguje zcela jiný systém. Na základě těchto poznatků však nelze jednoznačně určit, který systém je lépe organizovaný. Podle již zmiňovaných údajů ze statistické ročenky HZS ČR za rok 2015 je možné tvrdit, že zajišťování požární ochrany je v ČR velmi dobře organizováno, neboť hodnoty škod způsobených požáry vzhledem k HDP patří k nejnižším ve srovnání se zahraničím.

Důležitou roli při ochraně obyvatelstva hraje také zajišťování linek tísňových volání. ČR má v tomto ohledu pravděpodobně nejpropracovanější systém ze srovnávaných států. Lze to tvrdit vzhledem k existenci funkčního systému pro koordinaci nejdůležitějších aktérů na poli ochrany obyvatelstva v ČR – IZS. Pro tento účel je na krajském ředitelství HZS zřizováno operační a informační středisko (KOPIS), jehož úkolem je, mimo zmíněnou koordinaci složek

IZS, právě i příjem tísňových volání na číslo 150 i 112. Na Slovensku situaci komplikují již zmíněné dvě úrovně řízení, neboť volání na 150 jsou směrována na obě úrovně, zatímco 112 pouze na úroveň krajskou. Ve Francii není provoz linky 112 organizován jednotně a je na rozhodnutí prefekta departementu, zda bude její obsluha zajišťována hasiči nebo záchrannou službou SAMU. Z těchto důvodů vychází systém zavedený v ČR jako nejlépe organizovaný, tudíž pro ČR nejsou v tomto ohledu navrhována žádná opatření.

ZÁVĚR

Po celou dobu své existence je lidstvo neustále ohrožováno celou řadou nebezpečí. Ať už se jedná o živelní pohromy, válečné konflikty, průmyslové a jaderné havárie či zranitelnost informačních technologií, z které následně plynou hrozby v podobě kybernetických útoků. V současné době je hodně diskutovaným tématem i problematika udržitelného rozvoje, který je často ignorován při krátkozraké honbě za maximalizací zisku. Velkou hrozbou je bezpochyby terorismus, který, jak se ukázalo, má zcela opodstatněné místo na předních příčkách hrozeb identifikovaných ve strategických bezpečnostních dokumentech většiny států. S tím úzce spojený je i aktuální problém nelegální masové migrace vyvolaný lokálními ozbrojenými konflikty, který může být následně zdrojem sociálního napětí směřujícího až k možné nežádoucí radikalizaci členů přistěhovaleckých komunit.

Základním úkolem a zároveň jedním z životních zájmů každého státu je zajišťování bezpečnosti jeho obyvatel. Ochrana obyvatelstva je jedním ze základních pilířů bezpečnosti státu, která je založena na bezpečnosti jednotlivce, komunity a funkce celé společnosti. K tomu jí slouží komplexní a funkční bezpečnostní systém schopný přizpůsobovat se nepředvídatelnému, dynamicky se měnícímu bezpečnostnímu prostředí.

Součástí práce byla komparace legislativy a dokumentů týkajících se ochrany obyvatelstva ve vybraných zemích, na jejímž základě byla navržena doporučení pro ochranu obyvatelstva v ČR. Práce byla rozdělena do pěti částí. Úvodní část byla věnována definování vybraných základních pojmů z oblasti ochrany obyvatelstva.

Druhá část se zabývala systémem ochrany obyvatelstva v ČR, přičemž bylo nastíněno bezpečnostní prostředí, v kterém se ČR v současné době nachází, včetně identifikace nejvýznamnějších hrozeb, kterým jako člen euroatlantického prostoru čelí. Následovala analýza právních předpisů a základních dokumentů pro oblast ochrany obyvatelstva a charakteristika aktérů působících v této oblasti.

Část třetí byla věnována ochraně obyvatelstva ve Slovenské republice a čtvrtá část pak ochraně obyvatelstva v podmínkách Francie, přičemž zde byla snaha zachovat strukturu kapitol jako v předchozí části, z důvodu přehlednosti a následně i snadnější vzájemné komparaci.

V poslední části práce byla provedena komparace právních předpisů a dokumentů ČR s dokumenty vybraných států EU. Dále bylo srovnáno složení aktérů na poli ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných státech a následně bylo provedeno bližší srovnání

hasičských sborů zkoumaných států. Tato část sloužila jako podklad pro následné návrhy a doporučení pro systém ochrany obyvatelstva v ČR.

Cílem této práce bylo posoudit složení aktérů na poli ochrany obyvatelstva v ČR a ve vybraných zemích EU. Práce ověřovala hypotézu: „Složení aktérů zajišťujících ochranu obyvatelstva je ve vybraných státech EU srovnatelné“. Na základě provedené komparace je možné uvedenou hypotézu zamítnout. Zamítnutí je vyvoláno především odlišným složením aktérů zajišťujících ochranu obyvatelstva ve Francii, kde oproti složení aktérů v ČR nebo SR existují jednak vojenské jednotky a také i specializované hasičské oddíly se zdravotnickými úkoly.

Za největší nedostatek v zajišťování ochrany obyvatelstva lze v ČR považovat legislativní úpravu krizových stavů. Z toho důvodu bylo pro ČR navrženo zpracování nového ústavního zákona o bezpečnosti ČR, který by tak splňoval kritéria aktuálnosti, přehlednosti a ucelenosti právní úpravy dané problematiky.

Z dalších porovnávaných oblastí vyšla ČR až překvapivě dobře, neboť pro ni nevyplývala žádná zásadní doporučení pro zlepšení fungování ochrany obyvatelstva. Především existence bez problému fungujícího IZS a dobrá organizace středisek pro příjem volání na tísňové linky by mohla být naopak inspirací pro další státy.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ANISP. *Les Missions du SSSM* [online]. 2012 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.infirmiersapeurpompier.com/category/Les-Missions-du-SSSM.html>.
- [2] ANTUŠÁK, M. a Z. KOPECKÝ. *Úvod do teorie krizového managementu I*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0340-9.
- [3] ANVIL. *Country Study: France* [online]. Paris, 2013 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: http://anvil-project.net/wp-content/uploads/2014/01/France_v1.0.pdf.
- [4] AZZS ČR. *Statistika ZZS ČR 2014* [online]. 2013 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/uploads/doc/zzs-v-cislech/AZZS%20-%20Statistika%20ZZS%20%C4%8CR%202014.pdf>.
- [5] BALABÁN, M. a L. STEJSKAL. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2. změn. a dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1863-0.
- [6] BÁŇSKÁZÁCHRANKA.SK. *Integrovaný záchranný systém SR* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://banskazachranka.sk/integrovaný-zachranný-system-sr>.
- [7] BÁŇSKÁZÁCHRANKA.SK. *Poslanie HBZS* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://banskazachranka.sk/poslanie-hbzs>.
- [8] Code de la défense
- [9] Code de la sécurité intérieure
- [10] Code général des collectivités territoriales
- [11] Constitution du 4 octobre 1958 instituant la Ve République française
- [12] CROIX-ROUGE FRANÇAISE. *About us* [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.croix-rouge.fr/French-Red-Cross/About-us>.
- [13] CROIX-ROUGE FRANÇAISE. *Une organisation participative* [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.croix-rouge.fr/La-Croix-Rouge/La-Croix-Rouge-francaise/Organisation-et-fonctionnement/Une-organisation-participative>.
- [14] ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Kdo jsme* [online]. © 1999 – 2016 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.cervenýkriz.eu/cz/kdojsme.aspx>.

- [15] DGSCGC. *Les statistiques de SDIS édition 2015* [online]. France, 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.interieur.gouv.fr/content/download/90819/706317/file/StatsSDIS15BD.pdf>.
- [16] DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA SR. *Info o DPO SR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://dposr.sk/index.php/dpo-sr/info-o-dpo-sr>.
- [17] DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA SR. *Organizačná štruktúra* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://dposr.sk/index.php/organizacna-struktura/dhz>.
- [18] E-BTS INFORMAČNÝ PORTÁL. *Koncepcia bezpečnostného systému SR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.ebts.besoft.sk/src/index.php?p=ine_materialy_co&a=2&id=134.
- [19] EUROPEAN COMMISSION. *France – Disaster management structure* [online]. 2015 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/files/civil_protection/vademecum/fr/2-fr-1.html#lega.
- [20] EUROSOP.CZ. *Francie* [online]. © 2005-2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/530/sekce/francie/>.
- [21] EUROSOP.CZ. *Slovensko* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/455/sekce/slovensko/>.
- [22] EUROSTAT. *GDP at current market prices* [online]. 2015 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:GDP_at_current_market_prices,_2003%E2%80%932012%E2%80%932015_YB15.png.
- [23] FRENCH-PROPERTY.COM. *Accident and Emergency Medical Treatment* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.french-property.com/guides/france/public-services/health/receiving-treatment/emergency-treatment/>.
- [24] HORÁK, R. a kol. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.
- [25] HORSKÁ SLUŽBA ČR. *Poslání a úkoly* [online]. 2013 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly>.
- [26] HORSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA. *Štatút horskej záchrannej služby* [online]. 2016 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.hzs.sk/horska-zachran-na-sluzba/statut/>.

- [27] HZS ČR. *Ochrana obyvatelstva v ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.
- [28] HZS ČR. *Tísňová volání v ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/tisnova-volani-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.
- [29] HZS ČR MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Pojmy a definice krizového řízení* [online]. 2016 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-ke-stazeni-ff.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
- [30] HZS ČR OLOMOUCKÝ KRAJ. *Oddělení KOPIS* [online]. 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/oddeleni-kopis.aspx>.
- [31] HZS ČR OLOMOUCKÝ KRAJ. *Organizační struktura HZS Olomouckého kraje* [online]. 2016 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/organ-struktura-hzsolk-pdf.aspx>.
- [32] LALLEMAND de DRIÉSEN, N. *Principy bezpečnostní a obranné strategie Francie* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/file.php?file=6516>.
- [33] LE GOUVERNEMENT. *Identifier les risques près de chez vous* [online]. 2012 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://www.risques.gouv.fr/risques-majeurs/identifier-les-risques-pres-de-chez-vous>.
- [34] LE JOURNAL DES FEMMES. *SMUR – Définition* [online]. 2016 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://sante-medecine.journaldesfemmes.com/faq/23731-smur-service-mobile-d-urgence-et-de-reanimation-definition>.
- [35] LINHART, P. a B. ŠILHÁNEK. *Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích*. 2. přepr. a dopl. vyd. Praha: MV-GR HZS ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-63-1.
- [36] Loi n° 2004-811 du 13 août 2004 de modernisation de la sécurité civile
- [37] MINISTÈRE DE LA DÉFENSE. *French White Paper on Defence and National Security 2013* [online]. France, 2013 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.defense.gouv.fr/content/download/215253/2394121/file/White%20paper%20on%20defense%20%202013.pdf>.

- [38] MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR. *Missions des services de santé hospitaliers: SAMU, SMUR* [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.interieur.gouv.fr/content/download/8634/81597/file/INTE0400038C.pdf>.
- [39] MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně* [online]. Praha, 2011 [cit. 2016-02-28]. ISBN 978-80-7278-564-3. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bila_kniha_o_obrane.pdf.
- [40] MINISTERSTVO OBRANY SR. *Bezpečnostná stratégia SR* [online]. Bratislava, 2005 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/data/files/833.pdf>.
- [41] MINISTERSTVO OBRANY SR. *Bílá kniha o obraně SR 2013* [online]. 2013 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/data/BKO2013.pdf>.
- [42] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pojmy: Bezpečnostní systém státu* [online]. 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-system-statu.aspx>.
- [43] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pojmy: Civilní nouzové plánování* [online]. 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/civilni-nouzove-planovani.aspx>.
- [44] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pojmy: Kritická infrastruktura* [online]. 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-kriticka-infrastruktura.aspx>.
- [45] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Pojmy: Krizové plánování* [online]. 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/krizove-planovani.aspx>.
- [46] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Bezpečnostný systém* [online]. 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.minv.sk/?Bezpecnostny_system.
- [47] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Hasičské jednotky* [online]. 2016 [2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?hasicske-jednotky>.
- [48] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Hasičský a záchranný zbor* [online]. 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?hasicsky-a-zachranny-zbor>.
- [49] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Organizačná štruktúra HaZZ* [online]. 2016 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?hasicsky-a-zachranny-zbor&subor=178605>.
- [50] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Příprava na civilní ochranu* [online]. Košice, 2013 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/obu_kosice/ocoakr/infoco/PripravaNaCO_2013_Pomocka.pdf.

- [51] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Územné a správne usporiadanie* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?uzemne-a-spravne-usporiadanie-slovenskej-republiky&subor=155342>.
- [52] MINISTERSTVO VNÚTRA SR. *Vláda schválila novú koncepciu fungovania IZS* [online]. 2016 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=vlada-schvalila-novu-koncepciu-fungovania-integrovaneho-zachranneho-systemu>.
- [53] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-03-06]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.
- [54] MV-GŘ HZS ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030-pdf.aspx>.
- [55] MV-GŘ HZS ČR. *Ochrana obyvatelstva Modul E* [online]. Praha, 2006 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/modul-e-ochrana-obyvatelstva-pdf.aspx.
- [56] MV-GŘ HZS ČR. *Statistická ročenka 2015* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/rocenka-2015-pdf.aspx>.
- [57] OPERAČNÉ STREDISKO ZZS SR. *O nás* [online]. 2016 [2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.emergency-slovakia.sk/index.php/about>.
- [58] POLICIE ČR. *Kniha – Policie ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/publikace-policie-ceske-republiky-web-pdf.aspx>.
- [59] POLICIE ČR. *O Policii ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>.
- [60] POŽÁRY.CZ. *Nový zákon o Hasičském záchranném sboru ČR podepsal prezident, v platnost vstoupí počátkem roku 2016* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.pozary.cz/clanek/125682-novy-zakon-o-hasicskem-zachranem-sboru-cr-podepsal-prezident-v-platnost-vstoupi-pocatkem-roku-2016/>.

- [61] PREZÍDIUM HaZZ. *Štatistická ročenka 2012* [online]. Bratislava, 2013 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: http://www.minv.sk/swift_data/source/hasici_a_zachranari/farkasova_foto/rok_2013/uputavky_2013/Statisticka%20rocenka%202012%20HaZZ.pdf.
- [62] PROGRAM ZÁKON. *Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních konfliktů (Protokol I)* [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1991/168991/Sb_168991_-----_.php.
- [63] PRAŽSKÝ HRAD. *O České republice* [online]. 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>.
- [64] PÚP. *Portál územního plánování* [online]. 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>.
- [65] RICHTER, R. *Ochrana obyvatelstva a Dodatkový protokol I o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-55-6.
- [66] RISKCONSULT.SK. *Legislativa v oblasti civilnej ochrany* [online]. 2008 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: https://www.riskconsult.sk/leg_co.asp.
- [67] SAMU DE FRANCE. *System of Emergency Medical Assistance in France* [online]. 2016 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: http://www.samu-de-france.fr/en/System_of_Emergency_in_France_MG_0607.
- [68] SDIS 12. *Les moyens humains* [online]. 2016 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.sdis12.fr/fr/sdis12/personnels.php>.
- [69] SDIS 12. *Organigramme du SDIS 12* [online]. 2016 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.sdis12.fr/fr/sdis12/documents/Organigramme-sdis-121.pdf>.
- [70] SDIS 17. *Les secours en France* [online]. 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sdis17.fr/sdis-17/qui-sommes-nous/les-secours-en-france>.
- [71] SDIS 67. *Le centre de traitement de l'alerte CTA-CODIS* [online]. 2016 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.sdis67.com/fr/activite-operationnelle/le-centre-de-traitement-de-lalerte-cta-codis>.
- [72] SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ. *Výročná správa 2014* [online]. 2016 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.redcross.sk//content/images/upload/image-1435677172-5592b1f4e6944.pdf>.

- [73] SZBK ČR. *Organizace Svazu záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 2016 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/cs/2/organizace-svazu-zachrannych-brigad-kynologu-cr/>.
- [74] TÝDEN.CZ. *Mapa Francie se změní, rozhodli poslanci. Hrozí ztráta identity?* [online]. 2006 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/mapa-francie-se-zmeni-rozhodli-poslanci-hrozi-ztrata-identity_327688.html.
- [75] ÚRAD VLÁDY SR. *Základné údaje* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.gov.sk/slovensko/>.
- [76] Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu
- [77] Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
- [78] VIE PUBLIQUE. *Loi^odu 13 août 2004 de modernisation de la sécurité civile* [online]. 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.vie-publique.fr/actualite/panorama/texte-vote/loi-du-13-aout-2004-modernisation-securite-civile.html>.
- [79] VILÁŠEK, J., M. FIALA a D. VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477.
- [80] VODNÍ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA ČČK. *Kdo jsme* [online]. 2016 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8.
- [81] ZÁCHRANNÁ SLUŽBA SR. *O nás* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://zachrannasluzba.sk/o-nas>.
- [82] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
- [83] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- [84] Zákon č. 37/2014 Z. z. o Dobrovoľnej požiarnej ochrane Slovenskej republiky a o zmene niektorých zákonov
- [85] Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- [86] Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme

- [87] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- [88] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
- [89] Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
- [90] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- [91] Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane před požiarimi
- [92] Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore
- [93] Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)
- [94] Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu
- [95] Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
- [96] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva
- [97] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore

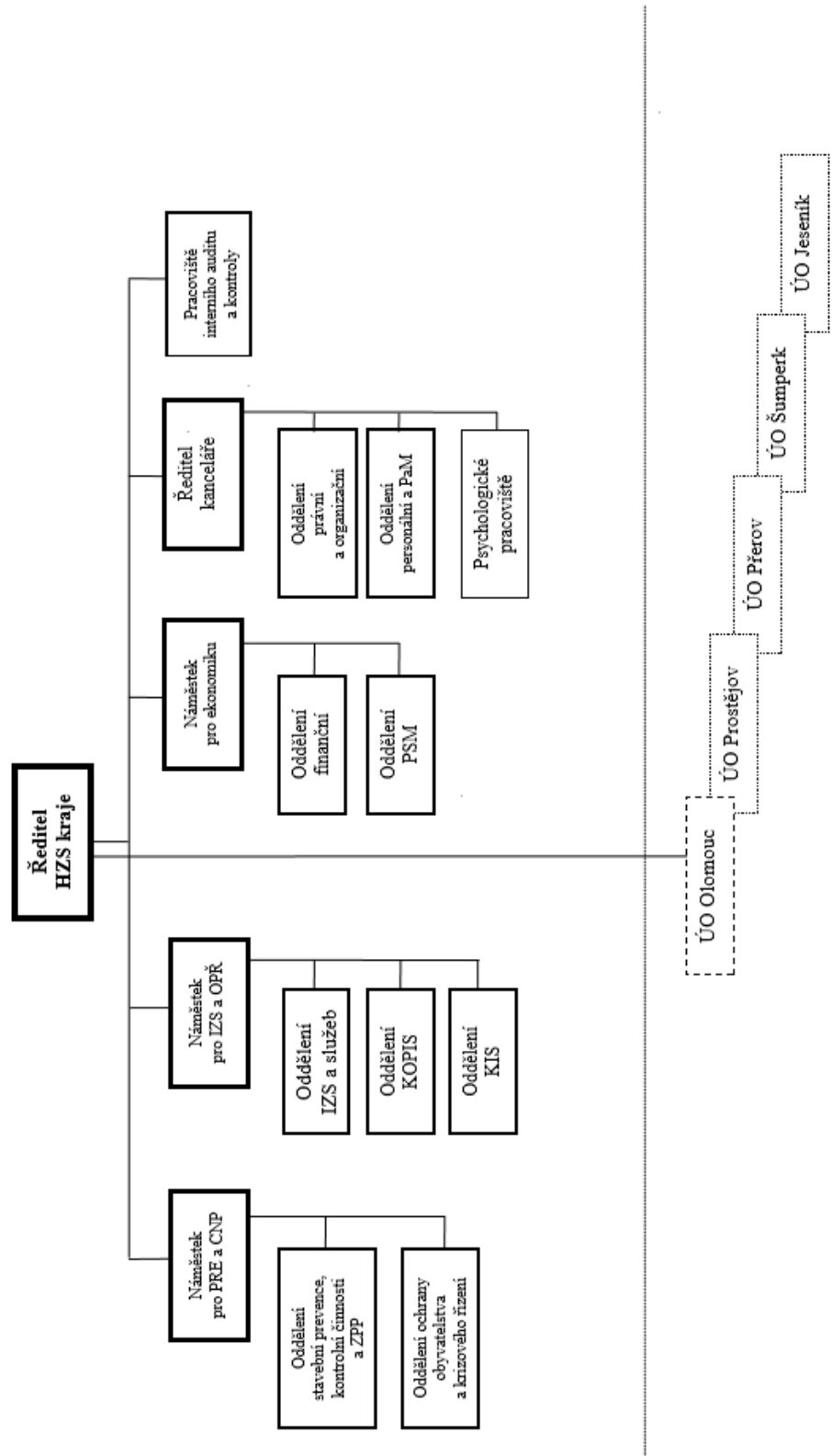
SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A ..... Schéma organizační struktury HZS Olomouckého kraje
- Příloha B ..... Schéma organizační struktury HaZZ SR
- Příloha B ..... Schéma organizační struktury SDIS departementu Aveyron

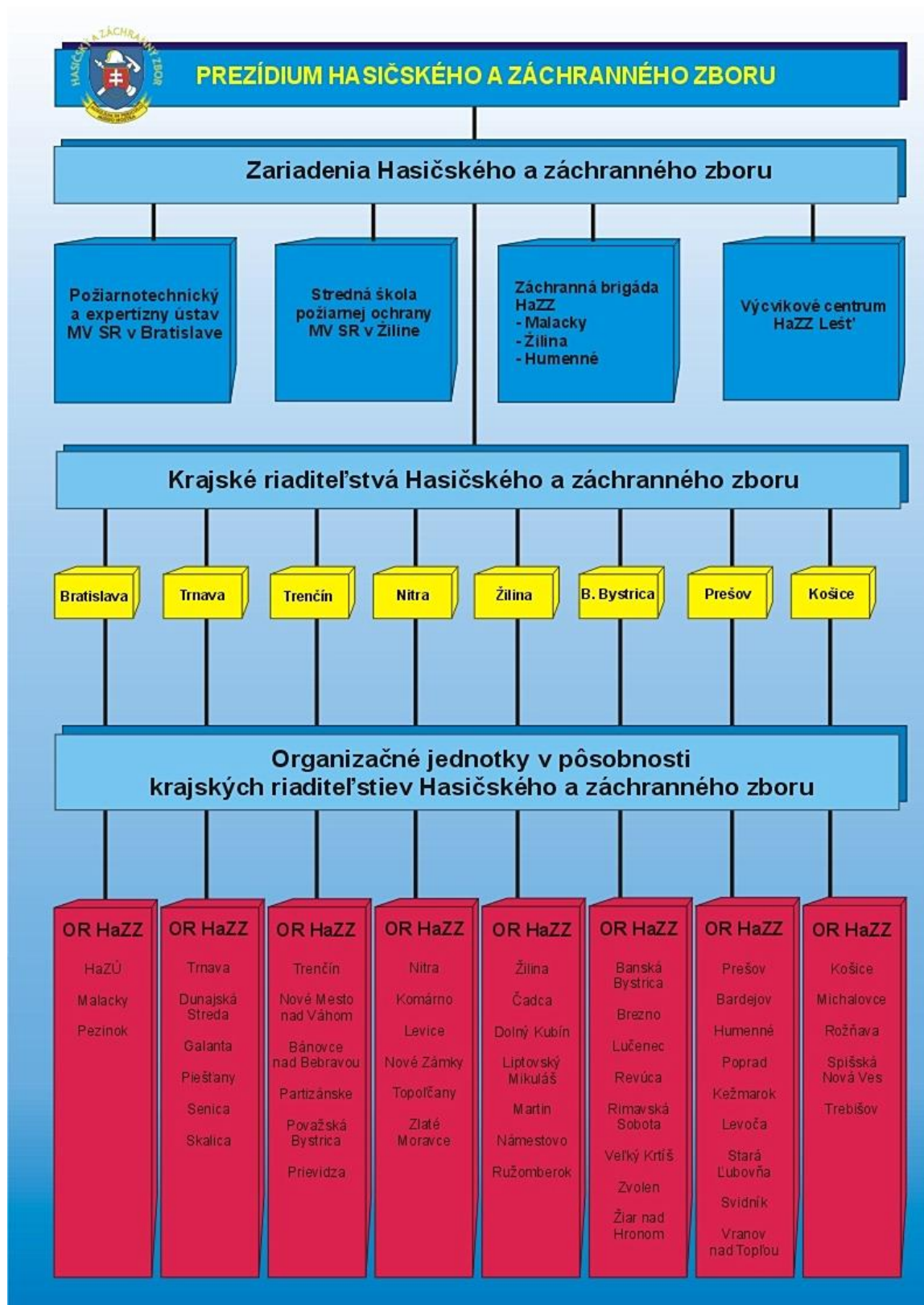
**Hasičský záchranný sbor kraje
schéma organizační struktury krajského ředitelství**

**Hasičský záchranný sbor
Olomouckého kraje**

Zdroj: [31]

Příloha B

Příloha C

SERVICE DEPARTEMENTAL D'INCENDIE ET DE SECOURS DE L'AVEYRON

